

1919-2019: 100 Bliain de Dháil Éireann

*For further information about
the Houses of the Oireachtas:*

Office of the Houses of the Oireachtas

Leinster House

Kildare Street

Dublin 2

D02 XR20

www.dail100.ie

Tel: +353 (0)1 6183000 or 076 1001700

Twitter: @OireachtasNews

Published January 2019 by
The Houses of the Oireachtas

*Arna fhoilsíú Eanáir 2019
ag Tithe an Oireachtas*

1919-2019: 100 Bliain de Dháil Éireann

Dáil 100
Éireann

Clár an Ábhair

Réamhrá ó Sheán Ó Fearghaíl, TD, Ceann Comhairle Dháil Éireann	8
Réamhrá ón Seanadóir Donncha Ó Donnabháin, Cathaoirleach Seanad Éireann	10
Tuairisc Oifigiúil Dháil Éireann, 1919-1922: Forléargas	16
Tuairisc Oifigiúil ar Imeachtaí Dháil Éireann, an 21 Eanáir 1919	43
Amhrán na bhFiann	78

Contents

Foreword from Seán Ó Fearghaíl TD, Ceann Comhairle of Dáil Éireann	9
Foreword from Senator Denis O'Donovan, Cathaoirleach of Seanad Éireann	11
The Official Report of Dáil Éireann, 1919-1922: An Introduction	17
Official Report of Dáil Proceedings from January, 21 1919	43
National Anthem of Ireland	79

Tionól de Dháil Éireann i mí Lúnasa 1922 Grianghraf den Dáil agus í ina suí go luath tar eis an tsosa cogaidh lenar cuireadh deireadh le Cogadh na Saoirse.
Grianghraf le caoinchead Leabharlann Náisiúnta na hÉireann.

Meeting of Dáil Éireann August 1921 A photograph of the Dáil in session shortly after the truce that brought the War of Independence to an end.
Photo courtesy of the National Library of Ireland.

Réamhráite Forewords

Ar an 21 Eanáir 2019, comórfar cothrom an lae sin 100 bliain ó shin nuair a tionóladh an chéad chruinniú poiblí de Dháil Éireann. Ócáid shollúnta dhínteach a bhí sa chéad chruinniú a tionóladh sa Seomra Cruinn i dTeach an Ard-Mhéra i mBaile Átha Cliath, agus tuiscint mhaith ag na rannpháirtithe ar thábhacht an chruinnithe ó thaobh na staire de. Rinneadh gach gné a eagrú d'fhonn a thabhairt le fios do na daoine a bhí i láthair – lena n-áirítear na Teachtaí Dála féin – agus don saol mór go raibh ré nua i stair na hÉireann tagtha ar an bhfód. Ba í an dúthracht sin a caitheadh le lánchumhactaí féinchinntiúcháin a bhaint amach ba chúis leis na hathruithe a tháinig ar Éirinn sna blianta ó shin i leith. Sa chomóradh a bheidh ar siúl inniu, a mbeidh comhshuí de Dháil Éireann agus de Sheanad Éireann ina chuid de, déanfar cothrom lae na hócáide cinniúnaí sin i stair na hÉireann a cheiliúradh.

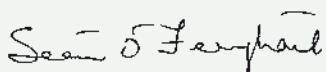
Tá síul agam go mbeidh ócáid an lae inniu, lena dtabharfar deis dúinn breathnú siar ar an daonlathas Parlaiminteach atá ar an bhfód le céad bliain anuas agus dearbhú a dhéanamh maidir leis an 100 bliain atá amach romhainn, ina hábhar spreagtha do mhuintir na hÉireann agus do pholaiteoirí na linne seo agus na todhchaí.

Seán Ó Fearghaíl

Seán Ó Fearghaíl TD
Ceann Comhairle Dháil Éireann

21 January 2019 marks 100 years since the first public meeting of Dáil Éireann. This inaugural meeting, in the Round Room of Dublin's Mansion House, was a solemn, dignified, self-consciously historic occasion. Every element was framed with a view to conveying the message to those present – including the TDs themselves – and the outside world that a new era in Irish history had dawned. It was this drive for the full powers of self-determination that has shaped Ireland through the decades. Today's commemoration, including a joint sitting of Dáil and Seanad Éireann, marks the anniversary of that momentous occasion in Irish history.

I hope today's event, which allows us to reflect on a centenary of Parliamentary democracy as well as proposing a declaration for the next 100 years, will provide an inspiration to the people of Ireland, as well as present and future politicians.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Seán Ó Fearghaíl". The signature is fluid and cursive, with a large, stylized "S" at the beginning.

Seán Ó Fearghaíl TD

Ceann Comhairle of Dáil Éireann

Níor tionóladh ach 12 chomhshuí ón tráth a bunaíodh an Stát, agus léiríonn comhshuí an lae inniu a thábhachtaí atá an comóradh céad bliain seo. Agus an dá Theach ag teacht le chéile, tabharfar deis dúinn breathnú siar ar an daonlathas gan bhriseadh gan bhearnú atá ann le céad bliain anuas, ón lá sin a tionóladh an chéad chruinniú poiblí de Dháil Éireann in 1919. Tabharfar deis dúinn freisin breathnú siar ar an gcaoi ar chabhraigh sé linn teacht chun bheith inár bPoblacht neamhspleách nua-aoiseach, plé le tíortha daonlathacha eile, ionadaíocht a dhéanamh ar ár mionlaigh, ár n-áit san Eoraip a ghlaicadh agus cead cainte a bheith againn ar an leibhéal domhanda. Go deimhin, ba leis an gcruiinniú sin freisin a leagadh na bunchlocha chun an chéad suí de Sheanad Éireann a thionól i mí na Nollag 1922.

Is mór an onóir domsa baint a bheith agam leis an gcomóradh ar an seasamh a ghlaic siad, 100 bliain ó shin, chun go mbeadh Éire saor agus neamhspleách.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Denis · Ó Donnabháin".

An Seanadóir Donncha Ó Donnabháin

Cathaoirleach Sheanad Éireann

Today's joint sitting, of which there have been only 12 since the foundation of the State, reflects the importance of marking this momentous centenary. This gathering of both Houses allows us to reflect on the 100 years of unbroken democracy that followed this first public meeting of Dáil Éireann in 1919 and how it helped us on the path to becoming a modern independent Republic, to engage with other democracies, to give representation to our minorities, to take our place in Europe and have a voice on the world stage. Indeed, it also paved the way for the first sitting of Seanad Éireann in December 1922.

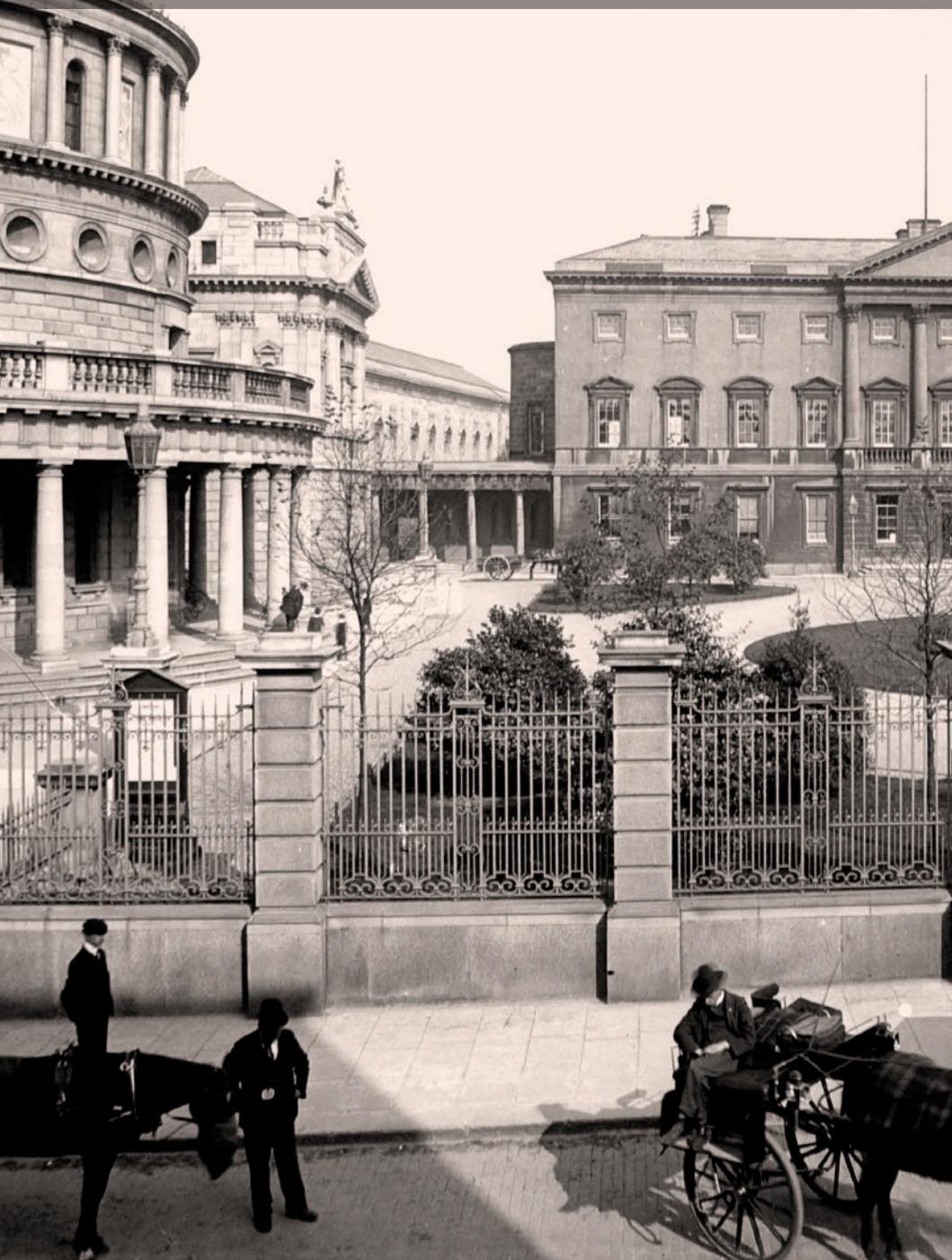
It is an honour to be associated with the commemoration of their stand, 100 years ago, to establish a free and independent Ireland.

Senator Denis O'Donovan

Cathaoirleach of Seanad Éireann

*In 1924 fuarthas Teach Laighean ó Chumann Ríoga Bhaile Átha Cliath mar bhuanionad le haghaidh Dháil Éireann agus Sheanad Éireann.
Grianghraif le caoinchead Leabharlann Náisiúnta na hÉireann.*

Leinster House with carriages outside. In 1924 Leinster House was secured as the permanent home of Dáil Éireann and Seanad Éireann from the Royal Dublin Society. Photo courtesy of the National Library of Ireland.

Tuairisc Oifigiúil
Dháil Éireann,
1919-1922:
Forléargas

The Official Report
of Dáil Éireann,
1919-1922:
An Introduction

Tuairisc Oifigiúil Dháil Éireann, 1919-1922: Forléargas

Adrian Kelly, Oifig na nDíospóireachtaí

An chéad suí poiblí de Dháil Éireann, an 21 Eanáir 1919

Bhí iarmhairtí suntasacha ag olltoghchán na Breataine i mí na Nollag 1918 d'Éirinn. Ba é sin an chéad olltoghchán ina raibh ceart vótala ag mná. Mar thoradh air sin agus ar athchóirithe eile faoin *Representation of the People Act* tháinig méadú ar lín na dtoghthóirí in Éirinn ó dhíreach os cionn 700,000 go dtí beagnach 2 mhilliún. Tháinig athrú ollmhór ar chúrsaí polaitíochta in Éirinn mar gheall ar lín méadaithe na dtoghthóirí seo, a raibh go leor daoine óga ina measc, agus a raibh a bhformhór ag caitheamh vóta den chéad uair. Bhuaigh Sinn Féin an toghchán in Éirinn agus ag teacht le polasaí an pháirtí ní dheachaigh na comhaltaí tofa go Westminster, ach ina ionad sin ghlac siad a suíocháin i nDáil Éireann, tionól parlaiminteach a bhí i gcoinne Westminster.

Tháinig Dáil Éireann le chéile den chéad uair i seisiún poiblí ag 3.30 p.m. Dé Máirt, 21 Eanáir 1919 i dTeach an Ardmhéara i mBaile Átha Cliath. Déantar cur síos in *Iris Dáil Éireann*, an chéad tuairisc oifigiúil parlaiminte don Dáil, ar imeachtaí an lae. Toghadh Cathal Brugha, Comhalta do Phort Láirge, mar Cheann Comhairle. Ceapadh ceathrar cléireach, ba iad sin, Diarmuid O'Hegarty, a bhí ina Rúnaí ar an Ard-Chomhairle níos deireanaí tar éis Neamhspleáchas a bhaint amach, agus Risteárd Ó Foghludha, Seán Nunan agus Paddy Sheehan. Glaodh rolla na gComhaltaí ag 3.45 p.m. Breacadh síos sa rolla na daoine a bhí i láthair – níor chuir ach Sinn Féin Comhaltaí chun na Dála – agus breacadh síos iadsan nach raibh i láthair. Léadh amach Bunreacht Dála Éireann ansin, agus ina dhiadh sin léadh roinnt míreanna seasta mar a bhí leagtha síos in Ord Gnó an lae. Léigh an Ceann Comhairle an Phaisnéis Neamhspleádhchuis, forógra na saoirse, i nGaeilge ag a 4 p.m. Léigh S. Gabhán Ó Dubhthaigh, Comhalta do Bhaile Átha Cliath Theas, Declaration D'Indépendance, leagan i bhFraincis, ansin. Ina dhiadh sin léigh Eumonn Ó Dubhgáin, Comhalta don Mhí Theas, an t-aistriúchán Béarla, an Declaration of Independence.¹

1 Tá cóip lámhscriofa den leagan Fraincise ar fáil i bPáipéir S. Gabhán Uí Dubhthaigh, an Leabharlann Náisiúnta, MS 15,440/6/7.

The Official Report of Dáil Éireann, 1919-1922: An Introduction

Adrian Kelly, Debates Office

The First Public Sitting of Dáil Éireann, 21 January 1919

The British general election of December 1918 had dramatic consequences for Ireland. It was the first general election in which women had the right to vote. This and other reforms under the Representation of the People Act resulted in the electorate in Ireland increasing from just over 700,000 to almost 2 million. This expanded electorate, many young and most voting for the first time, contributed to significant change in Ireland's political landscape. The election in Ireland was won by Sinn Féin which in line with its policy did not return its elected members to Westminster, but to Dáil Éireann, a new parliamentary assembly in opposition to Westminster.

Dáil Éireann assembled for the first time in public session at 3.30 p.m. on Tuesday, 21 January 1919 in the Mansion House in Dublin. *Iris Dáil Éireann*, the first official parliamentary report of the Dáil, documents the proceedings of the day. Cathal Brugha, a Member for Waterford, was elected Ceann Comhairle, speaker of the House. Four Clerks were appointed, namely, Diarmuid O'Hegarty, who became Secretary to the Executive Council post Independence, Risteárd Ó Foghludha, Seán Nunan and Paddy Sheehan. At 3.45 p.m. the roll of Members was called. The roll noted those present – only Sinn Féin sent Members to the Dáil – and those absent. Bunreacht Dála Éireann, the Constitution of Dáil Éireann, was then read, followed by a number of set pieces as laid down in the day's Order of Business. At 4 p.m. the Ceann Comhairle read An Phaisnéis Neamhspleádhchuis, the Declaration of Independence, in Irish. George Gavan Duffy, a Member for South County Dublin, then read the Declaration of Independence in French.¹

¹ A handwritten copy of the French version is available in George Gavan Duffy's Papers, NL (National Library) MS 15,440/6/7.

Thug duine amháin a bhí i láthair an léargas seo a leanas ar an ócáid:

As the tense voice read the Irish text which so many in that hall could follow, eyes everywhere were immovably fixed on him. The people remained standing and in the same pulsing silence the English version was read.²

Lean imeachtaí an lae an patrún seo de mhíreanna seasta i nGaeilge, Fraincis agus Béarla. Tar éis an Fhaisnéis Neamhspleádhchuis a léamh, dar leis an tuairisc oifigiúil gur sheas na Comhaltaí suas agus gur dhearbaigh siad gur aontaigh siad leis. Ina dhiaidh sin ainmníodh an triúr Teachtaí a d'fhreastalódh ar Chomhdháil Síochána Pháras, a cuireadh ar bun tar éis dheireadh an Chéad Chogaidh Dhomhanda. Léigh Seán Ó Ceallaigh, Comhalta do Lú, Scéal ó Dháil Éireann chum Saor-Náisiún an Domhain i nGaeilge, léigh George Plunkett, Comhalta do Ros Comáin, é i bhFraincis (an Appel aux Nations), agus léigh Robert Barton, Comhalta do Chill Mhantáin, é i mBéarla (Message to the Free Nations of the World).

Ba í an mhír dheiridh ghnó glacadh leis an gClár Oibre Poblacánaighe. Dréachtaídh an Clár Oibre Poblacánaighe an lá roimhe sin agus maidin an 21 Eanáir tugadh do Michael Foley é “to be typed in time for the Dáil”.³ Léigh Piarsas Béaslaí, ionadaí thoghcheantar Chiarraí Thoir, sa Dáil é i nGaeilge, agus ba é Tomás Ó Ceallaigh, ionadaí thoghcheantar Fhaiche Stiabhna, a léigh i mBéarla é.

Chuaigh an chéad chruinniú poiblí de Dháil Éireann ar athló ag 5.20 p.m.

Paraimint a Thuairisciú: Réamhrá

Tá an cleachtas maidir le tuairisc a thabhairt ar a mbíonn le rá ag Comhaltaí tofa na Paraiminte ag dul ar aghaidh le fada an lá. Sa Bhreatain, taifeadadh tuairisc ar óráidí a tugadh sa pharaimint chomh fada siar leis na 1640idí.⁴ In Éirinn, téann an traidisiún a bhaineann le tuairisciú paraiminte siar go dtí an tréimhse sular baineadh Neamhspleáchas amach.

2 David Hogan, *The Four Glorious Years* (Baile Átha Cliath, 1953) lch 60.

3 *Tuairisc Oifigiúil Sheanad Éireann*, 1943, Iml. 28, Uimh. 3, 25 Samh. 1943, col. 243-4.

4 John Vice and Stephen Farrell, *The History of Hansard* (Londain, 2016) lch 4.

This was followed by a reading of the English translation by Eamonn Duggan, a Member for South Meath. One observer present painted the following picture:

As the tense voice read the Irish text which so many in that hall could follow, eyes everywhere were immovably fixed on him. The people remained standing and in the same pulsing silence the English version was read.²

Proceedings for the day followed this pattern of set pieces conducted in Irish, French and English. Following the reading of the Declaration of Independence, the official report records that Members stood and declared assent to it.

This was followed by the naming of three Deputies to attend the Paris Peace Conference, established following the end of World War I. *Sceál ó Dháil Éireann chum Saor-Náisiún an Domhain*, an Appel aux Nations or Message to the Free Nations of the World, was then read in Irish by Seán Ó Ceallaigh, a Member for Louth, in French by George Plunkett, a Member for Roscommon, and in English by Robert Barton, a Member for Wicklow.

The final piece of business was the adoption of the Democratic Programme. The drafting of the Democratic Programme had been completed the previous day and on the morning of 21 January was “brought down to Michael Foley to be typed in time for the Dáil”³. It was read in the Dáil in Irish by Piaras Beasláí, representing the constituency of East Kerry, and in English by Thomas Kelly, representing the constituency of St. Stephen’s Green.

The first public meeting of Dáil Éireann adjourned at 5.20 p.m.

Reporting Parliament: An Introduction

The practice of reporting what is said by elected Members of Parliament has a long history. In Britain, speeches made in parliament were being reported as early as the 1640s.⁴ In Ireland, the tradition of parliamentary reporting dates back to before Independence.

2 David Hogan, *The Four Glorious Years* (Dublin, 1953) p. 60.

3 *Seanad Éireann Official Report*, 1943, Vol. 28, No. 3, 25 Nov. 1943, cols. 243-4.

4 John Vice and Stephen Farrell, *The History of Hansard* (London, 2016) p. 4.

Sna blianta sin roimh Acht an Aontais in 1800, rinneadh lear mór tuairiscithe ar imeachtaí parlaiminte Theach na dTeachtaí agus Theach na dTiarnaí in Éirinn i bpáipéir nuachtáin.

In Éirinn, cuireadh túis le traidisiún tuairiscithe na parlaiminte arís nuair a bunaíodh Dáil Éireann.

Is sa tuairisc oifigiúil a thugtar cuntas dúinn ar ar tharla ag an gcéad chruinniú de Dháil Éireann, is é sin gur tharla sé i dTeach an Ard-Mhára, ainmneacha na ndaoine a bhí i láthair, an méid a bhí le rá acu siúd a labhair, na cinntí a rinneadh agus na rúin a glacadh. Mar dhoiciméad stairiúil, tá fianaise ann a d'fhéadfai a rá gur fianaise de chineál stairiúil imthoisceach í – is i nGaeilge a bhí formhór na n-imeachtaí, agus úsáideadh an chlóscribhinn Ghaelach chun an tuairisc a phriontáil, rud a leagan beim ar mheon cultúrtha agus teangeolaíoch na Dála nua. Ba léir gur tugadh tosaíocht don Fhraincis ar an mBéarla, chun iad féin a scaradh amach ó údarás na Breataine. Maidir le rolla na gComhaltaí,ní hamháin gur luadh cé a bhí i láthair, ach luadh freisin iad siúd nach raibh, agus i roinnt cásanna na cúiseanna a raibh siad as láthair – “ar díbirt ag Gallaibh” agus “fé ghlas ag Gallaibh” (ar a dteitheadh nó i bpriósún ag údarás na Breataine).⁵

Is doiciméad tábhachtach, dá bhrí sin, í an tuairisc oifigiúil agus chreid Comhaltaí na Chéad Dála freisin gur dhoiciméad tábhachtach í. Ach an oiread leis na doiciméid go léir a chuir an Dáil le chéile sa tréimhse 1919-1922, ba chúram mór don pharlaimint nua tuairisc oifigiúil a chur le chéile faoi na himeachtaí. Ba thionól neamhdhleathach í Dáil Éireann, ar ndóigh, nó is mar sin a d'fhéach údarás na Breataine uirthi. Bhí gníomhaíochtaí na Dála ag tarlú agus Cogadh na Saoirse (1919-1921) ar bun agus b'éigean go leor de na gníomhaíochtaí a dhéanamh faoi rún. Is é sin an chúis a ndeachaigh roinnt míonna thart sula ndearnadh an tuairisc oifigiúil ar shuí an 21 Eanáir 1919 a phriontáil, a fhoilsiú agus a chur ar fáil go poiblí.

Is le teacht an Neamhspleáchais a cuireadh an tuairisc oifigiúil le chéile i bhfíor-am d'fhonn tuairisc chomhaimseartha a thabhairt ar imeachtaí na Dála, ach rinneadh iarrachtaí leanúnacha sa tréimhse réabhlóideach sin lena chinntiú gur cuireadh tuairisci d'imeachtaí le chéile, fiú mura raibh fáil orthu láithreach nó go forleathan.

5 Iris Dáil Éireann: an Cheud Tionól, 21 Ianuar, 1919, col. 7-10.

In the decades prior to the Act of Union of 1800, newspapers provided significant amounts of reportage of parliamentary proceedings of both the Irish House of Commons and the House of Lords.

In Ireland, this tradition of parliamentary reporting began again with the establishment of Dáil Éireann.

It is the official report which provides us with an account of what took place at the first meeting of Dáil Éireann, that it took place in the Mansion House, the names of those present, the contributions of those who spoke, the decisions made and the motions adopted. As an historic document, it also provides what might be termed circumstantial historical evidence – the proceedings were largely in the Irish language, and Gaelic typescript was used in printing the report, underpinning the cultural and linguistic intent of the new Dáil. French was clearly given precedence over English, a distancing from the language of British authority. The roll of Members noted not only those who were present, but those who were absent, and in some cases the reasons for their absence – “ar díbirt ag Gallaibh” and “fé ghlas ag Gallaibh” (on the run or jailed by the British authorities).⁵

The official report is, therefore, an important document and was seen as such at the time by the Members of the First Dáil. As with all documents produced by the Dáil in the period 1919-1922, the production of an official report of proceedings was a challenging task for the new parliament. Dáil Éireann was, after all, an illegal assembly in the view of the British authorities. Its activities were taking place against the background of the War of Independence (1919-1921) and much of its activity of necessity was underground. This partly explains why it was a number of months before the official report of the sitting of 21 January 1919 was printed, published and made publicly available.

It was only with the coming of Independence that the official report was produced in real time to provide a contemporary report of the proceedings of the Dáil, but continuous efforts were made during this revolutionary period to ensure that reports of proceedings were produced, if not immediately or widely available.

⁵ *Iris Dáil Éireann: an Cheud Tionól*, 21 Ianuar, 1919, cols. 7-10.

Luath-Thuairisciú Dháil Éireann

Mheas Comhaltaí na Dála go raibh sé tábhachtach suíonna agus imeachtaí na Dála a bhreacadh síos agus a fhogairt, rud a rinne dlísteánú ar na himeachtaí sin – bhí cur amach ag go leor Comhaltaí sa Chéad Dáil ar thraigisiún an tuairiscithe parlaiminte in Westminster – agus mar fhianaise dhoiciméadach chomhaimseartha go raibh rud éigin tábhachtach ag tarlú.

Maidir le doiciméid na nDálaí sular baineadh Neamhspleáchas amach “[they] have a broader importance in that they reflect and even suggest the point or points at which the new Irish state ceased to be an aspiration and became a reality in the minds of its advocates”.⁶ Ach léamh a dhéanamh air seo, ba léir gur chloch mhile riarracháin a bhí i bhfoilsíú thuairisc oifigiúil imeachtaí Dháil Éireann maidir le dlísteánacht na Chéad Dála: de réir a chéile agus blianta fada ina dhiadh sin, bheadh sé mar dhoiciméad lárnach dlísteánach den stát nua agus a dhéanfadh dlísteánú ar an stát sin. Tá an dlísteánú sin le feiceáil mar gheall ar an líon uaireanta a ndearnadh athchló ar thuairisc oifigiúil na parlaiminte réabhlóidí seo san fhichiú haois agus isteach san aonú haois is fiche. Bhí Dáil Éireann ar a mille dícheall ón túis ar fad í féin a bhunú mar údarás dlísteánach agus an t-aon údarás parlaiminte in Éirinn. B'údar mór imní láithreach bonn don Chéad Dáil an oiread poiblíochta agus ab fhéidir a thabhairt in Éirinn agus thar lear, don Dáil féin, dá gníomhaíochtaí agus d'imeachtaí a seisiún poiblí.⁷

Baineadh é sin amach trí thuairiscí nuachtáin, cothú gníomhach iriseoirí agus faisnéis a sheoladh ó Dháil Éireann chuig nuachtáin sa bhaile agus i gcéin; tríad an *Irish Bulletin*, foilseachán oifigiúil de chuid Dháil Éireann; agus trí fhoilseacháin ócáideacha na Dála, lena n-áirítear óráidí agus rúin a ritheadh i rith sheisiúin na Dála. Bhí go leor de sin ann in ionad tuairisc oifigiúil a bheith á foilsíú ag an Dáil nua i bhfíor-am.

⁶ Gerard O'Brien, “The record of the first Dáil debates”, *Irish Historical Studies*, xxviii, uimh. 111 (Bealtaine 1993) lch 306.

⁷ Shuigh an Dáil i seisiúin phríobháideacha agus phoiblí sa tréimhse ó 1919-1922. Shuigh an Chéad Dáil 21 uair ar an iomlán idir an 21 Eanáir 1919 agus an 10 Bealtaine 1921. Bhí 17 gcinn de na suíonna sin príobháideach. Shuigh an Dara Dáil 42 uair ar an iomlán idir an 16 Lúnasa 1921 agus an 8 Meitheamh 1922. Bhí 12 cheann de shuíonna príobháideacha i gceist leo sin. Bhí go leor cúiseanna ann gur shuigh siad go príobháideach in ionad suí go poiblí, ar nós leochaileacht na nithe a bhí á bplé agus toisc go raibh fógartha ag údarás na Breataine gur thionól neamhdhleathach é Dáil Éireann ar feadh cuid mhaith den tréimhse sin.

The Early Reporting of Dáil Éireann

Documenting and publicising the sittings and proceedings of the Dáil were seen as important by its Members, both as a legitimising of those proceedings – many Members of the First Dáil were familiar with the tradition of parliamentary reporting in Westminster – and as contemporary documentary evidence that something of significance was happening.

The documents of the Dáileanna prior to Independence “have a broader importance in that they reflect and even suggest the point or points at which the new Irish state ceased to be an aspiration and became a reality in the minds of its advocates”.⁶ By extrapolation, the publication of an official report of proceedings of Dáil Éireann was an administrative touchstone of the legitimacy of the First Dáil: it would become at the time and in subsequent decades, a core legitimate and legitimising document of the nascent state. The latter is evidenced by the number of occasions on which the official report of this revolutionary parliament was reprinted in the twentieth century and into the 21st century. From the outset Dáil Éireann was anxious to establish itself as the legitimate and only parliamentary authority in Ireland. An immediate concern of the First Dáil was to publicise as widely as possible both within Ireland and overseas, its existence, its activities and the proceedings of its public sessions.⁷

This was achieved through newspaper reports, the active cultivation of journalists and the sending of information from Dáil Éireann to newspapers at home and overseas; through the *Irish Bulletin*, an official publication of Dáil Éireann; and through occasional publications of the Dáil, including of speeches and motions passed during sessions of the Dáil. Much of this made up for the absence of an official report of the new Dáil being published in real time.

⁶ Gerard O’Brien, “The record of the first Dáil debates”, *Irish Historical Studies*, xxviii, no. 111 (May 1993) p.306.

⁷ The Dáil sat in private and public sessions during the period 1919-1922. The First Dáil sat a total of 21 times between 21 January 1919 and 10 May 1921. Seventeen of those sittings were in private. The Second Dáil sat a total of 42 times between 16 August 1921 and 8 June 1922. Twelve of those sittings were in private. There were many reasons for private as opposed to public sittings, such as the sensitivity of the matters being discussed and the fact Dáil Éireann was declared an illegal assembly by the British authorities for most of this period.

Tuairiscíodh agus tugadh poiblíocht d'imeachtaí na Dála i gcolúin na nuachtán laethúil an chéad lá riamh. Go deimhin bhí aird mhór ag bunaitheoirí Dháil Éireann ar phríomhról na nuachtán agus na n-iriseoirí ag an am poiblíocht a thabhairt do ghníomhaíochtaí agus d'imeachtaí Dháil Éireann.

Tugadh faoi obair leanúnach chun “get after propaganda in England and Dominions” agus bhíothas chun iarrachtaí a dhéanamh “to get suitable men for propaganda in Canada, Australia and South Africa” agus áiteanna eile nach iad.⁸

Faoi mbliaín 1921, taobh istigh de dhá bhliain ó bunáiodh Dáil Éireann, bhí cúpla foilseachán curtha i gcló cheana féin sa bhaile agus thar lear ina rabhthas ag cur béim ar a dlísteancacht. Ina measc bhí *The Constructive work of Dáil Éireann* in dhá imleabhar (Baile Átha Cliath, 1921), *Ireland's elected government: a history of Dáil Éireann* (Washington, Lúnasa 1920) agus *Déclarations de l'Assemblée Constituante ou Dáil Éireann* (An Ghnéiv, 1919). Sula raibh fáil fhreolaíoch go poiblí ar thuairisc oifigiúil, foilsíodh roinnt óráidí a tugadh i seisiún phoiblí Dháil Éireann freisin, agus foilsíodh iad mar mhonagraif, cosúil le *Presidential Statement of Policy: Delivered at the Public Session of Dáil Éireann*, ó mhí Aibreáin 1919. Bhí réamhrá leis an bhfoilseachán sin ina ndearnadh tagairt do na cúinsí faoinar eisíodh foilseacháin agus imeachtaí Dháil Éireann ag an am:

Seo a leanas an ráiteas beartais a rinne an tUachtaráin de Valera, an 10 Aibreán 1919, ag Seisiún Poiblí Dháil Éireann. Bhí sé curtha faoi chois go hiomlán ag Cinsire Shasana.⁹

Irish Bulletin

Ba léiriú é bunú na Roinne Bolscaireachta, ar ar tugadh an Roinn Poiblíochta in 1921, gur mheas Comhaltaí na Chéad Dála agus an Dara Dáil go raibh tábhacht ag baint le tuairisc a thabhairt ar ghníomhaíochtaí na Dála, lena n-áirítear imeachtaí na Dála.

8 Cruinníú Aireachta 8 Samh. 1920, Miontuairiscí na Comh-Aireachta, Mei. 1920 - M. Fómh. 1920 (Cuid 2), an Chartlann Náisiúnta DE/1/2.

9 Presidential Statement of Policy: Delivered at the Public Session of Dáil Éireann, April 10, 1919 [gan dáta, ach seans gur foilsíodh é ag an am céanna] Paimfléid Dháil Éireann (1919-21), Paimfléad Uimh. 6, an Leabharlann Náisiúnta A17946.

The proceedings of the Dáil were first covered and publicised in the columns of the daily newspapers. Indeed the central role of newspapers and journalists at the time in publicising both the activities and the proceedings of Dáil Éireann was very much to the fore in the minds of its founders.

Continuous work was undertaken to “get after propaganda in England and Dominions” while efforts were “to be made to get suitable men for propaganda in Canada, Australia and South Africa” among other places.⁸

By 1921, within two years of the establishment of Dáil Éireann, a number of publications had already been printed and circulated at home and overseas emphasising its legitimacy. These included *The Constructive work of Dáil Éireann* in two volumes (Dublin 1921), *Ireland's elected government: a history of Dáil Éireann* (Washington, August 1920) and *Déclarations de l'Assemblée Constituante ou Dáil Éireann* (Geneve 1919). Prior to an official report being widely available publicly, some speeches delivered in public sessions of Dáil Éireann were also published, including as monographs, such as the *Presidential Statement of Policy: Delivered at the Public Session of Dáil Éireann*, from April 1919. This publication was prefaced by reference to the conditions under which publications and proceedings of Dáil Éireann were issued at the time:

The following is the statement of policy made on April 10th, 1919, at the Public Session of Dáil Éireann by President de Valera. It was in its entirety suppressed by the English Censor.⁹

The Irish Bulletin

The establishment by the Dáil of the Department of Propaganda, renamed the Department of Publicity in 1921, is an indication of the importance that Members of the First Dáil and Second Dáil attached to reporting Dáil activities, including its proceedings.

8 Meeting of Ministry 8 Sept 1920, Cabinet Minutes, June 1920 – Sept 1920 (Part 2), NA DE/1/2.

9 *Presidential Statement of Policy: Delivered at the Public Session of Dáil Éireann*, April 10, 1919 [n.d. but likely published contemporaneously] Pamphlets Dáil Éireann (1919-21), Pamphlet No. 6, NL A17946.

Ba é an *Irish Bulletin* príomhfhóilseachán na roinne. Foilsíodh an *Irish Bulletin* sa tréimhse idir mí na Samhna 1919 go dtí mí na Nollag 1921.

Chlóscríobh Kathleen McKenna gach eagrán den *Irish Bulletin*, “without exception”, ón 11 Samhain 1919 go dtí 11 Iúil 1921.¹⁰

Thug McKenna an cuntas seo a leanas ar tháirgeadh an chéad eagráin:

I put a stencil into my typewriter, typed the words: The Irish Bulletin, Iml. I, Uimh. I. 11 Samhain, 1919. The three men [Arthur Griffith, Desmond FitzGerald and Robert Brennan] stood near me: three pairs of critical eyes were fixed upon my fingers as they danced unerringly over the keyboard... I fixed the stencil to the duplicator and rolled off the first clear copy; the men were delighted with it, and with themselves. The Irish Bulletin had been born.¹¹

I mí Dheireadh Fómhair 1920 chuaigh McKenna i dteannta Dheasmhumhan Mhic Gearailt go dtí seomraí díolacháin Gestetner ar Shráid Diúic “to make the purchase and learn how to use the duplicator”. Ag an am sin freisin bhí Anna Fitzsimmons ag obair chun ábhar a bhailiú ó nuachtáin in Éirinn lena chur isteach ann, chabhraigh Kathleen MacGilligan leis an seoladh agus leis an dáileachán agus thosaigh Sheila Murphy ag obair ar an bhfoireann freisin.¹²

Tuairiscíodh roinnt achoimrí san *Irish Bulletin* ar sheisiúin phrótobháideacha agus phoiblí na Dála freisin, agus tuairiscíodh rúin a rinneadh agus óráidí a tugadh i nDáil Éireann ó am go ham, agus forlíontaí freisin inar taifeadadh ráitis agus foraitheanta Dála. Sa chomhthéacs sin, ba é an *Irish Bulletin* a rinne an chéad tuairisciú comhaimseartha, mura raibh sé ach anois is arís féin, ar imeachtaí na Dála nua.

10 Kathleen McKenna “The Irish Bulletin”, *The Capuchin Annual*, 1970, lch 504.

11 Ibid., lch 507.

12 Ibid., lch 513.

The main publication of the department was the *Irish Bulletin*. The *Irish Bulletin* was published during the period from November 1919 to December 1921.

Every issue of the *Irish Bulletin* was typed, “without exception”, from 11 November 1919 until 11 July 1921 by Kathleen McKenna.¹⁰

She described the production of the first issue:

I put a stencil into my typewriter, typed the words: The Irish Bulletin, Vol. I, No. I. 11 November, 1919. The three men [Arthur Griffith, Desmond FitzGerald and Robert Brennan] stood near me: three pairs of critical eyes were fixed upon my fingers as they danced unerringly over the keyboard... I fixed the stencil to the duplicator and rolled off the first clear copy; the men were delighted with it, and with themselves. The Irish Bulletin had been born.¹¹

In October 1920 McKenna went with Desmond FitzGerald to the Gestetner sales rooms on Duke Street “to make the purchase and learn how to use the duplicator”. At this time Anna FitzSimons worked on sourcing material from newspapers for inclusion, Kathleen MacGilligan helped with dispatch and distribution and Sheila Murphy also joined the staff.¹²

The *Irish Bulletin* reported some summaries of private and public sessions of the Dáil, and it occasionally reported resolutions and speeches given in Dáil Éireann, with supplements recording statements and Dáil decrees. In this context, it was the *Irish Bulletin* which provided the first official contemporary, if intermittent, reporting of proceedings of the new Dáil.

¹⁰ Kathleen McKenna “The Irish Bulletin”, *The Capuchin Annual*, 1970 p. 504.

¹¹ *Ibid.*, p. 507.

¹² *Ibid.*, p 513.

I dtreo Tuairisc Oifigiúil, “Hansard fashion”

Cé nach raibh tuairisc oifigiúil chomhaimseartha fhoilsithe d’imeachtaí Dháil Éireann mar ghnáthrud láithreach bonn chun tuairisciú a dhéanamh ar an bparlaimint nua, ní nach iontas mar gheall ar a stádas réabhlóideach agus na cúinsí faoinar oibrigh sé, bhí roinnt iarrachtaí ar bun ón 21 Eanáir 1919 chun tuairiscí oifigiúla aonuaire dá himeachtaí a eisiúint.

Bhí comhaltaí Dháil Éireann, a raibh cur amach ag neart acu ar fhoilsiú tuairisci oifigiúla parlaiminte óna dtaithí ar Westminster, ag ceapadh gur cheart imeachtaí Dháil Éireann a fhoilsiú ar an gcaoi chéanna. Cuireadh ceist ag seisiún príobháideach den Dáil ar an 1 Aibreán 1919, cibé an raibh “any means of finding out what transpired at former meetings,”¹³ agus ritheadh an rún seo a leanas:

That ‘The Official Gazette’ (No. 1) recording the transactions of the first public Session of the Dáil [21 January 1919] be authorised for immediate issue to the public at 2/6 per copy”¹⁴

Mar chuid den rún, rinneadh tagairt d’idirbhhearta na seisiún poiblí ina dhiaidh sin a fhoilsiú, faoi threoir Labhráis Mhig Fhionnghaill, Comhalta don Iarmhí. Leag Mag Fhionnghaill amach an tuiscint a bhí aige féin ar cad ba cheart a chur sa tuairisc oifigiúil:

Official reports of proceedings of Dáil Éireann shall be full and unabridged, comprising the entire text of every draft of law, motion, resolution, question, and other document introduced, whether adopted or not, as well as all legislative acts, orders and resolutions adopted; and no censoring law or rule shall have any application to the said reports or to any part thereof. Permission to make and publish impartial unofficial reports may be granted...¹⁵

13 *Dáil Éireann, Miontuairisc an Chead Dala, 1919-1921*, iml. F, 1 Aibreán 1919, col. 30.

14 *Ibid.*, col. 31.

15 Mag Fhionnghaill, doiciméad gan dáta, Páipéir S. Gabhán Uí Dhubhthaigh, an Leabharlann Náisiúnta MS 15,440/3/9.

Towards an Official Report, “Hansard fashion”

While a published contemporaneous official report of proceedings of Dáil Éireann did not immediately become the sustained norm for reporting of the new parliament, hardly a surprise given its revolutionary status and the conditions under which it operated, a number of efforts were made from 21 January 1919 to issue stand-alone official reports of its proceedings.

Members of Dáil Éireann, many of whom were familiar with the publication of official reports of parliament from their experience of Westminster, were concerned that proceedings of Dáil Éireann should be similarly published. On 1 April 1919, a question was asked at a private session of the Dáil about “any means of finding out what transpired at former meetings,”¹³ and the following motion was passed:

That ‘The Official Gazette’ (No. 1) recording the transactions of the first public Session of the Dáil [21 January 1919] be authorised for immediate issue to the public at 2/6 per copy”.¹⁴

The motion included reference to publishing the transactions of subsequent public sessions, under the direction of Laurence Ginnell, a Member for Westmeath. Ginnell set out what he understood should form the official report:

Official reports of proceedings of Dáil Éireann shall be full and unabridged, comprising the entire text of every draft of law, motion, resolution, question, and other document introduced, whether adopted or not, as well as all legislative acts, orders and resolutions adopted; and no censoring law or rule shall have any application to the said reports or to any part thereof. Permission to make and publish impartial unofficial reports may be granted...¹⁵

¹³ *Dáil Éireann, Miontuairisc an Chead Dala*, 1919-1921, vol. F, 1 April 1919, col. 30.

¹⁴ *Ibid.*, col. 31.

¹⁵ Mr. Ginnell, undated document, George Gavan Duffy Papers, NL MS 15,440/3/9.

Ar chlár oibre cruinnithe de chuid Chomh-Aireacht Dháil Éireann a bhí ar siúl ina dhiaidh sin an 30 Bealtaine 1919 luadh foilsíú imeachtaí an chéad seisiún phoiblí de chuid Dháil Éireann, an 21 Eanáir 1919. Taobh istigh de choicís ó ghlac an Chomh-Aireacht an cinneadh sin, foilsíodh imeachtaí iomlána an 21 Eanáir 1919 faoin teideal *Iris Dáil Éireann: An Cheud Tionól*, agus chosain sí 2s. 6d, mar a aontaíodh i rún na Dála.¹⁶

Ina dhiaidh sin, cuireadh an chéad imleabhar ceangailte de dhíospóireachtaí na Dála, a bhain le tréimhse na Chéad Dála, an 21 Ean. 1919 go dtí an 10 Beal. 1921, i gcló in eagrán teoranta in 1921 a bhí le húsáid go hoifigiúil ag comhaltaí na Dála.¹⁷ Ní raibh an t-imleabhar ceangailte sin ar díol go poiblí. Is iad Wood Printing Works i mBaile Átha Cliath a chuir i gcló é, “under conditions of extraordinary difficulty due to the then prevailing tension” sa thír.¹⁸ Ba é sin an t-aon imleabhar ceangailte d’imeachtaí Dháil Éireann a foilsíodh sular baineadh Neamhspleáchas amach, agus tugadh Imleabhar Ceangailte F air ina dhiaidh sin, agus “F” in úsáid don Chéad Dáil.

Tar éis Neamhspleáchas a bhaint amach, bhí Tuairisc Oifigiúil de Dhíospóireachtaí na Dála ar ais ar chlár oibre na Comh-Aireachta agus socraíodh é seo a leanas i mí Eanáir 1922:

Permission was granted to the Secretary of the Ministry [that is, the Cabinet] to issue the official report of the Dáil debates on the Peace Treaty with Great Britain in separate volumes each containing one day’s debate (Hansard fashion) – the whole to be bound together at a later stage.¹⁹

Is é “Hansard” an téarma a úsáidtear ar thuairisci ar imeachtaí na parlaiminte in Westminster, atá ainmhithe i ndiaidh Thomas Hansard, duine de cheannródaithe an tuairiscithe parlaiminte sa Bhreatain.

¹⁶ Tá cóip ag Leabharlann Náisiúnta na hÉireann ar a bhfuil an dáta 17 Meitheamh 1919 i bPaimfleíd Dháil Éireann (1919-21) Paimfleád Uimh. 3, Iris Dháil Éireann: An Cheud Tionól, 21 Ianuar, 1919, an Leabharlann Náisiúnta A 17946.

¹⁷ Piaras Béaslai, “Dáil Memories”, *The Irish Times*, 22 Eanáir 1959. Féach freisin an Doiciméad dar teideal: “Dáil Debates: First and Second Dála, 1919-1922 (Eanáir 1959), Roinn an Taoisigh: Dáil Éireann 1919-1922: Records, Publication Copyright, etc., an Chartlann Náisiúnta S 12981A.

¹⁸ Litir dar dáta 25 an Aibreáin 1944 ó J.J. McNally, Stiúrthóir Bainistíochta Wood Printing Works, chug an Rialtóir, Oifig an tSoláthair, i Roinn an Taoisigh: Dáil Éireann 1919-1922: Records, Publication Copyright, etc. an Chartlann Náisiúnta, S 12981A.

¹⁹ Cruinníú Aireachta 27 Ean. 1922, Miontuairisci Chomh-Aireacht Dháil Éireann, Ean. 1922 - Aib. 1922, an Chartlann Náisiúnta DE/1/4.

A subsequent meeting of the Cabinet of Dáil Éireann held on 30 May 1919 had on the agenda the publication of proceedings of the first public session of Dáil Éireann of 21 January 1919. Within two weeks of the Cabinet decision, the proceedings of 21 January 1919 were published in full under the title *Iris Dáil Éireann: An Cheud Tionól*, “iris” being the Irish word for “gazette”, with a cover price of 2s. 6d, as agreed in the Dáil motion.¹⁶

Subsequently, the first bound volume of Dáil debates, which encompassed the period of the First Dáil, 21 Jan 1919 to 10 May 1921, was printed in a limited edition in 1921 “for official use” by members of the Dáil.¹⁷ This bound volume was not made available for public sale. It was printed by Wood Printing Works in Dublin, “under conditions of extraordinary difficulty due to the then prevailing tension” in the country.¹⁸ This was the only bound volume of proceedings of Dáil Éireann published prior to Independence, and subsequently became known as Bound Volume F, the “F” standing for First Dáil.

Following Independence, the “Official Report of Dáil Debates” was again on the agenda of the Cabinet and in January 1922 the following was decided upon:

Permission was granted to the Secretary of the Ministry [that is, the Cabinet] to issue the official report of the Dáil debates on the Peace Treaty with Great Britain in separate volumes each containing one day’s debate (Hansard fashion) – the whole to be bound together at a later stage.¹⁹

“Hansard” is the term used for the report of parliamentary proceedings in Westminster, after Thomas Hansard, one of the pioneers of parliamentary reporting in Britain.

¹⁶ The National Library of Ireland has a copy date stamped 17 June 1919 in Pamphlets Dáil Éireann (1919-21) Pamphlet No. 3, *Iris Dáil Éireann: An Cheud Tionól*, 21 Ianuar, 1919, NL A 17946.

¹⁷ Piaras Béasláí, “Dáil Memories”, *The Irish Times*, 22 January 1959. See also Document entitled: “Dáil Debates: First and Second Dála, 1919-1922 (Eanáir 1959), Roinn an Taoisigh: Dáil Éireann 1919-1922: Records, Publication Copyright, etc., NA S 12981A.

¹⁸ Letter dated 25 April 1944 from J.J. McNally, MD of Wood Printing Works, to the Controller, Stationery Office, in Roinn an Taoisigh: Dáil Éireann 1919-1922: Records, Publication Copyright, etc. NA, S 12981A.

¹⁹ Meeting of Ministry 27 Jan 1922, Dáil Éireann Cabinet Minutes, Jan 1922 – April 1922, NA DE/1/4.

In 1923, chuir Talbot Press Dublin 5,000 cóip d'imleabhar ceangailte ina raibh na díospóireachtaí maidir leis an gConradh, an tréimhse ó Nollaig 1921 go hEanáir 1922, i gcló agus fógraíodh iad sna nuachtáin náisiúnta mar “an epoch-making Volume”.²⁰ Tugadh Imleabhar Ceangailte T air seo ina dhiadh sin, agus an “T” in úsáid don Chonradh. In 1926, cuireadh 1,000 cóip d'imleabhar ceangailte ina raibh díospóireachtaí na parlaiminte sa tréimhse ón 16 Lúnasa 1921 go dtí an 26 Lúnasa 1921 agus ón 28 Feabhra 1922 go dtí an 8 Meitheamh 1922 i gcló.²¹ Tugadh Imleabhar Ceangailte S air sin, an “S” don Dara Dáil.

Bhí na trí imleabhar seo ag brath ar fhoinsí príomha ina raibh cuntais chomhaimseartha ar imeachtaí Dháil Éireann: ábhar doiciméadach ón gCéad Dáil agus ón Dara Dáil, ar nós cóipeanna den Chlár Oibre Poblacánaighe; nótaí clóscríofa comhaimseartha agus gearrscríofa ar imeachtaí a chuir foireann Dháil Éireann i dtoll a chéile agus a scaipeadh i measc roinnt Comhaltaí Dála agus i measc Airí Rialtais ag an am; sleachta foilsithe d'imeachtaí a chuir Dáil Éireann amach, ar a nós sin in *Irish Bulletin*, agus cuntais ar imeachtaí as nuachtáin chomhaimseartha.

Mar shampla, tóगadh an tuairisc oifigiúil den 11 Aibreán 1919, go hiomlán as an *Irish Independent*. Chuir an phráinn pholaitiúil agus mhíleata a bhí ann ag an am bonn eolais faoin réamhrá a ghabhann leis an tuairisc oifigiúil don dáta sin, a bhí in óráid thuairiscithe agus go hiomlán i mBéarla, rud neamhghnách an uair sin:

Scriosadh miontuairiscí d'Imeachtaí an lae sin mar gheall ar ghníomh naimhde. Seo a leanas tuairisc nuachta a tóगadh ó *The Irish Independent* an 12 Aibreán, 1919.²²

Tar éis Neamhspleáchas a bhaint amach, rinne Dáil Éireann caighdeánú ar tháirgeadh agus ar fhoilsiú laethúil na tuairisce oifigiúla le haghaidh gach lae sui. Faoi bhuan-orduithe a glacadh in 1922, thug Dáil Éireann aitheantas don ról a bhí ag an tuairisc oifigiúil agus leag sí síos treoirlínte maidir lena táirgeadh agus lena foilsíú.

²⁰ *The Irish Times*, 16 Samh. 1923.

²¹ Litir dar dáta an 27 Meitheamh 1958 chuig an Dr Ó Nualláin ó M.F. Ryan (féach thusa).

²² *Dáil Éireann, Miontuairisc an Chead Dala*, 1919-1921, iml. F, 11 Aibreán 1919, col. 71.

In 1923, some 5,000 copies of a bound volume covering the Treaty debates, the period December 1921 – January 1922, were printed by the Talbot Press Dublin and advertised in the national newspapers as “an epoch-making Volume”.²⁰ This subsequently became known as Bound Volume T, the “T” standing for Treaty.

In 1926, 1,000 copies of a bound volume covering parliamentary debates for the period 16 August 1921 to 26 August 1921 and 28 February 1922 to 8 June 1922 were printed.²¹ This became known as Bound Volume S, the “S” standing for Second Dáil.

These three volumes were reliant on primary sources which provided contemporary accounts of proceedings of Dáil Éireann: documentary material of the First Dáil and Second Dáil, such as copies of the Democratic Programme; contemporary typed notes and shorthand of proceedings produced by the staff of Dáil Éireann and which were circulated among some Members of the Dáil and among Cabinet Members at the time; published excerpts of proceedings circulated by Dáil Éireann, such as in the *Irish Bulletin*; and contemporary newspaper accounts of proceedings.

For example, the official report of 11 April 1919 was taken entirely from the *Irish Independent*. The political and military exigencies of the time are underpinned by the preface to the official report for that date, which unusually was in reported speech and entirely in English:

The minutes of the Proceedings of this day were destroyed owing to enemy action. The following is a Press report taken from *The Irish Independent* of the 12th April, 1919.²²

Following Independence, Dáil Éireann standardised the daily production and publication of the official report for each sitting day. Under standing orders adopted in 1922, Dáil Éireann both acknowledged the role of an official report and established guidelines for its production and publication.

²⁰ *The Irish Times*, 16 Nov. 1923.

²¹ Letter dated 27 June 1958 to Dr. Ó Nualláin from M.F. Ryan (see above).

²² *Dáil Éireann, Miontuairisc an Chead Dala*, 1919-1921, vol. F, 11 April 1919, col. 71.

Leagtar síos sna buan-orduithe go raibh tuairisc oifigiúil maidir le díospóireachtaí parlaiminte na Dála le heisiúint faoi mhaoirseacht an Cheann Comhairle; go raibh cóip den tuairisc oifigiúil ar Dhíospóireachtaí na Dála le seoladh chuig gach Teachta; agus go raibh imleabhar ceangailte ina raibh an tuairisc oifigiúil athbhreithnithe de na díospóireachtaí le hullmhú.

Cé gurb iomaí uair ó 1922 a rinneadh athbhreithniú ar bhuan-orduithe na Dála, is beag athrú i ndáiríre atá tagtha ar shaintréithe sainithe na tuairisce oifigiúla a leagadh síos i mbuan-orduithe na Dála in 1922, agus a athbhreithniodh in 1926. Leantar dá léiriú, ach ar bhonn níos leithne, i mbuan-orduithe na Dála in 2016.

Teanga agus Stíl sa Tuairisc Oifigiúil

Bhí teanga agus stíl thuairisc oifigiúil Dháil Éireann an 21 Eanáir 1919, ach oiread leis an ábhar inti, mar bhonn is mar thaca ag na cuspóirí agus tugadh léirthuiscent inti don chaoi ar bhreathnaigh an Dáil nua uirthi féin, agus an chaoi ar mhian leis an Dáil go mbreathnódh an saol mór uirthi. Cloíodh sa tuairisc oifigiúil féin le prionsabail an tuairiscithe parlaiminte: bhí an tuairisc sa chéad phearsa, agus ba é teanga an urláir, bíodh sé i nGaeilge, Béarla, nó Fraincis, an teanga a tuairiscíodh, gan aistriúchán,²³ cé gur baineadh trial as imeachtaí a aistriú idir Gaeilge agus Béarla níos déanaí in 1919.²⁴

Bhí an Ghaeilge i gcroílár na tuairisce oifigiúla le haghaidh an 21 Eanáir 1919. Tagraíodh do Chomhaltaí mar Theachtaí agus ní mar MP nó *Members of Parliament*; tagraíodh don spéicéir mar an Ceann Comhairle. Tugadh ainm gach Comhalta i nGaeilge amháin. Bhí na leideanna níos imeachta go léir i nGaeilge amháin. Bhí na himeachtaí féin i nGaeilge ar fad beagnach, cé is moite d'úsáid na Fraincise agus an Bhéarla chun sleachta áirithe aistriúcháin a léamh. Úsáideadh an chlóscríbhinn Ghaelach le haghaidh gach gné den tuairisc inar úsáideadh an Ghaeilge.

²³ Léigh Comhaltaí leaganacha Fraincise agus Béarla d'imeachtaí i nGaeilge i rith an tseisiúin, ag soláthar aistriúchán de facto ar an lá, dá réir sin.

²⁴ Féach *Dáil Éireann: Tuairisc Infeidhmeach ar Sheiseon an Mheitheamh*, 17adh-19adh (1919).

The standing orders set out that an official report of parliamentary debates of the Dáil was to be issued under the supervision of the Ceann Comhairle; a copy of the official report of Debates of the Dáil was to be sent to every Deputy; and a bound volume containing the revised official report of debates was to be prepared.

While Dáil standing orders have been revised many times since 1922, the defining characteristics of the official report set out in Dáil standing orders of 1922, and revised in 1926, have changed little. They continue to be reflected, though expanded upon, in Dáil standing orders of 2016.

Language and Style in the Official Report

The language and styling of the official report of Dáil Éireann for 21 January 1919, as much as the content itself, underpinned the intentions and gave an understanding of how the new Dáil saw itself, and how the Dáil wished to be seen by the outside world. The official report itself adhered to the principles of parliamentary reporting: the report was in the first person, and the floor language, be it Irish, English, or French, was the language reported, without translation,²³ though later in 1919 there was experimentation with translating proceedings between Irish and English.²⁴

The Irish language was at the core of the official report for 21 January 1919. Members were referred to as Teachtaí and not as MPs; the speaker was referred to as the Ceann Comhairle. The name of each Member was given in Irish only. All of the procedural indicators were in Irish only. The proceedings themselves were almost entirely in Irish, the exception being the use of French and English for reading certain parts in translation. Gaelic typescript was used for all the Irish language elements of the report.

²³ French and English versions of Irish proceedings were read by Members during the session, thereby providing de facto translations on the day.

²⁴ See *Dáil Éireann: Tuairisc Infheidhmeach ar Sheiseon an Mheitheamh*, 17adh-19adh (1919).

Conclúid: tábhacht leanúnach na Tuairisce Oifigiúla 1919-1921

Tar éis Neamhspleáchas a bhaint amach, rinneadh iarrachtaí tuairisc oifigiúil chéad suí Dháil Éireann an 21 Eanáir 1919 a choimeád i gcló, mar aon leis na trí imleabhar inar cumhdaíodh an tréimhse réabhlóideach, Imleabhair Cheangailte F, T agus S. Sna blianta sin ó baineadh Neamhspleáchas amach, d'eisigh an tOireachtas agus an Rialtas roinnt eagrán athchlóite de na himleabhair sin.

Faoi m bliain 1958, bhí Imleabhair Cheangailte F agus S as cló. In 1958-9, roimh chomóradh dhá scór bliain ar an 21 Eanáir 1919, bhí na trí imleabhar cheangailte den tuairisc oifigiúil le haghaidh na tréimhse réabhlóidí curtha i gcló an athuair. Cuirteadh 500 cóip d'Imleabhar Ceangailte F (21 Ean. 1919 - 10 Bealtaine 1921) agus Imleabhar Ceangailte S (16 Lúnasa 1921 - 26 Lúnasa 1921 agus 28 Feabhra 1922 - 8 Meitheamh 1922) i gcló mar aon le 300 cóip d'Imleabhar Ceangailte T (Nollaig 1921 - Eanáir 1922).

Ba é sin an chéad uair a cuireadh Imleabhar Ceangailte na Chéad Dála ar fáil don phobal i gcoitinne. In 1994, cuireadh imleabhar ceangailte d'imeachtaí na Chéad Dála i gcló an athuair.

Arísanois, in 2019, chun comóradh 100 bliain ó chéad seisiún poiblí Dháil Éireann a cheiliúradh, táthar chun tuairisc oifigiúil an 21 Eanáir 1919 a athfhoilsíú. Sa tréimhse 100 bliain idir sin agus seo, tá beagnach 1,000 imleabhar ceangailte de Thuairisc Oifigiúil Dháil Éireann curtha i gcló agus foilsithe.

Tá leagan níos faide den alt seo ar fáil ar www.dail100.ie

Conclusion: the continuing importance of the Official Report 1919-1921

Following Independence, there have been efforts to keep in print the official report of the first sitting of Dáil Éireann on 21 January 1919, together with the three volumes covering the revolutionary period, Bound Volumes F, T and S. Over the decades since Independence, a number of reprints were issued of these volumes by the Oireachtas and by the Government.

By 1958, Bound Volumes F and S were out of print. In 1958-9, prior to the fortieth anniversary of 21 January 1919, all three bound volumes of the official report for the revolutionary period were again republished. Some 500 copies of Bound Volume F (21 Jan 1919 – 10 May 1921) and Bound Volume S (16 August 1921 – 26 August 1921 and 28 February 1922 – 8 June 1922) were printed together with 300 copies of Bound Volume T (December 1921 – January 1922).

This was the first time the bound volume of the First Dáil was made available to the wider public. In 1994, the bound volume of proceedings of the First Dáil was again reprinted.

Now again, in 2019, to mark the 100th anniversary of the first public session of Dáil Éireann, the official report of 21 January 1919 is being republished. In the intervening period of 100 years, almost 1,000 bound volumes of the Official Report of Dáil Éireann have been printed and published.

A longer version of this article is available on www.dail100.ie

15
Johann Peter
Krebs und Sohn
von Co. Dillingen
aus dem Hause

Tuairisc Oifigiúil ar Imeachtaí Dháil Éireann, an 21 Eanáir 1919

Official Report of Proceedings of Dáil Éireann from January 21 1919

*Arna atáirgeadh a bhuiochas ar Leabharlann Náisiúnta na hÉireann
Reproduced with thanks to the National Library of Ireland*

IRIS Dail Eireann

An Ceud Tionól

21 Ianuár, 1919

rolla na dala
bunreacht na dala
an fáisnéis neamhspleádócuinsí,
sceul ón Dáil éan saorndáisiún
an domáin
clár oibre poblacánaíse

An n-a éur fá cló
le huiseannaír Dail Eireann.

2s. 6p. a luac

IRIS Dáil Éireann

An Chéad Tionól

21 Lánaúar, 1919

rolla na dálá
bunreacht na dálá
an fáisnéis neamhspleádócuins
sceul ón Dáil éum saornáisiún
an domhain
clár oibre poblacánaise

Ár n-a chup fá cló
te huigíodáir Dáil Éireann.

2s. 6p. A luach

DÁIL ÉIREANN.

AN CÉAD TIONÓL, 21 SAMHAIN, 1919

Úaimis na Teacataí i gceann a séile i nárúr Árto-Méiriceáile Áta. Ciat ag 3-30 iar nóm.

1. ceann comairle i gcoíre an lae.

Seoirse pluinnceád (Biocan de Chúirt an Phápa, agur Teacata ó Chuairceárt Rop Comáin)—Molaimre don Dail Catail Úruigh, an Teacata ó Uíriúis Íorútláirge do bheith mar Ceann Comaire agaithe inmúi.

RÁDRAIS O MÁILLE (an Teacata ó Connmaicne Mara)—Ir bhróid mór dathra éur leis an dtairisgrín rún.

Aip rún do gair Céitíl BRUÍDÉ ceannúr na Dála agur aonduibhírt:

“A Cáirtde, tá obair tábacataí le déanamh annró inmúi, an obair i g-tábacataíse do rinnéad in Eirinn ón lá éamic na Gaeilí go hÉireann, agur i gnaomha an obair i. Daoine go-úruíl dochair aca agus Dia i gceád rinn go léiri, daoine a chuirteann rium i nolisctibh Dé, agur tá brug rún buidé édiri dhuinn consgnamh t'iarphairiú agus Dia i gcoiriú na hoibhre atá agaithe le déanamh. Iarrfaoi anoir ari an fagairt i g-tábacataíse dair thairi ruamh i nÉireann, an t-ádhairi Micéal ó Flannagáin, gurde éum an Spioraidh Naoimh dhuinn éum rinn do rtiúrlaí agus ari leas ari an mbéidair atá agaithe le gábháil.

“Agur, a Cáirtde, pé cineál creibimh atá ag éinne annró, iarrfaoi agus n-áon raidiór do éurí ruair éum Dé, ó iostáir a chroide éum cabhair do tábairt dhuinn inmúi. Glaothaim anoir ari an t-ádhair Micéal ó Flannagáin.

Do éaimis an t-ádhair ó flannagáin i láthair na Dála agur do leis agus iarrfaoi reo i n-ári inmúi:

“Cáirí, a Spioraidh Naoimh, acht-lion epiortóidte t'fioraon, agur a dháin iontaite teme do ghráda.

“Cuir éisgáinn do Spioraidh agur epiordéafar iad agur aénuadáraíodh Tá aghaidh na talmaí.

“Guitomír:

“A Dia, do teagairc epiordéidte na bhríoraon le lonnraíodh an Spioraidh Naoimh, taibhír dhuinn, ran Spioraidh ceudana, go mbraitheamh an seart agur go mbéidh riortháistveasúr oíráinn do bhrú a fhláir rún. Tá sé iora Cníort ari uisceárla. Ámen.”

2. CLÉIRÍS I SCÓIR AN LÁE.

AN CEANN COMAIRLE—Tá ceathair cléiríreacá uaithe i gscóir
Snoicéa an Láe, agus molaim thíb—

Diarmuid Ó hÉigearaitais, Ríreárt Ó foglúda, Seán
Ó Náináin, agus Pádraig Ó Siotáin—An toil lib glacadó
leob-ran? [Ir toil]

Iarró ná fuit le déanamh aca inmisi aict éigseadct, ir cùsctá
ran atáim labhairt aonair. Ir amhlá ir feárrí do ghlac tuisne aca
san éinliúighis do déanamh, ir cuma cad déirítear ari an nDáil.
Úrónair go bhfuil roinnt daoine i láthair ná tuigeanann an
Saeoiril: de nearcasib an tróití rin oideadair atá in Éirinn
le fada. Tá, foriomh, a Lán Éireannach ann ná tuigeanann teangea a
túinte féin, agus tá bhris rin tá opbh cùpla focal do lár inra
Saoréarla giosbla: We desire that there shall be no cheering
whatever.

3. AN RULLA.

AN SEANN COMHAIRLE—Léigfead anoir ainnmeáda na nuaime a fuair cioneadh éum na Dála. A bhfuil i Léarsaigh freaghróidear ráta n-ainnmeáda, agus éinne ná fuil annró Seoibhán minicseadh ina éaloibh ón-ár gCleáipeadach.

Co. Áontúroma (čoir)	Lt.-Col. McCalmont	ar Léarsaigh
„ (meath.)	Major H. O'Neill	„
„ (čuarð)	Major P. Kerr-Smiley	„
„ (čear)	Capt. C. C. Craig	„
Co. Áivo Maca (meath.)	J. R. Lonsdale	„
„ (čuarð)	Lt.-Col. A. Allen	„
„ (čear)	S. Ó Dongaile	„
Co. an Dhoire (čuarð)	Dr. H. Anderson	„
„ (čear)	Denis Henry	„
Dún na nGall (čiar)	E. J. Kelly	„
Co. an Dúim (čoir)	D. D. Reid	„
„ (meath.)	Col. Sir J. Craig	„
„ (čuarð)	T. W. Browne	„
„ (čear)	Jeremiah McVeigh	„
„ (čiar)	D. M. Wilson	„
Co. Fíordhmonac (čuarð)	E. M. Archdale	„
Béal Feirrroe (Cromac)	W. A. Lindsay	„
„ (Duncairn)	E. Carson	„
„ (Falls)	Joseph Devlin	„
„ (Ormeau)	Thomas Moles	„
„ (Pottinger)	Capt. H. Dixon	„
„ (Shankhill)	S. MacGuffin	„
„ (St. Ann's)	T. H. Brown	„
„ (Victoria)	T. Donald	„
„ (Woodvale)	R. J. Lynn	„
„ (Queen's University) (Mr. Whitlaw)		„
Co. Tír Eogain (čoir čuarð)	T. J. S. Harbison	„
„ (čiar čuarð) Áirt Ó Siobhá		ré gúar ag Gallair
„ (čear)	Mr. Coote	ar Léarsaigh
Cathair Bóirt Láinge	Capt. W. Redmond	„

Tolpucoit Át Cuaic	A. Samuels	ar Látaír
"	Dr. R. Woods	"
Rat o Maighe (Át Cuaic)	Sir M. Dockrell	"
Tolpucoit na hEireann	Seán Mac Néill	1 Látaír
Át Cuaic (Pembroke)	Seapáin Mac Gearailt	ré gúar ag Gallait
" (Naomh Séamus)	Seoráin Mac Craic	"
Co. na Tríde (tear)	Éamonn Ó Duibhseán	1 Látaír
" (éair)	Liam Ó Maoilíofa	ar thidhít ag Gallait
Co. Ceatharaois	Séamus O Lionáin	ré gúar ag Gallait
Co. an Chabáin (tear)	Árt Ó Siúistea	"
" (éair)	Þórl Ó Gallagáin	"
Co. an Chláir (tear)	Éamonn Ó Úaléara	"
" (éair)	Órlan Ó hUigín	"
Át Cuaic (Cluan Tairb)	Riordáin Ó Maolcaíche	1 Látaír
Át Cuaic (Baile an Choláirte)	Seán T. Ó Ceallaigh	"
Cuan na Mara	Báiríraig Ó Máille	"
Catáir Coimceáise	S. S. Ó Riada	"
"	Liam Ó Róipre	ar Látaír
Co. Coimceáise (éair)	Báiríraig Ó Caomh	ré gúar ag Gallait
" (tear)	Oáidi Ceann	ar Látaír
" (mead.)	Tomáir Ó Fiálera	"
" (tear éair)	Micéál Ó Coileáin	Ar Látaír
" (tear)	Seán Ó hAodha	"
" (tear tear)	Órlamháin Ó Longfriú	ar thidhít ag Gallait
Doire Colmcille	Seán Mac Néill	1 Látaír
Dún na nGall (éair)	Seoráin Ó Dochartaigh	"
" (tear)	Peadar Mac an Óirí	"
" (éair)	Seoráin Mac Suibhne	"
Co. Át Cuaic (éair)	Þróimhíar Ó Laoróléir	ré gúar ag Gallait
" (tear)	S. Íatháin Uí Óibhseán	1 Látaír
Co. Feadmaíoch (tear)	Seán Ó Maolgáimha	ré gúar ag Gallait
Co. na hAilline (tear)	Liam Ó Maoilíofa	ar thidhít ag Gallait
" (éair)	An Óg. Ciorgáis	ré gúar ag Gallait
" (tear)	Þróimhíar Ó Faolais	"

Roinn an Chúain (Aéil Cliacht)	Bláth Ó Seanacláin	i Láchair
Co. Ciarparáidh (teoir)	Bláthar Ó Séaplaí	"
" (éuaró)	Oírl. S. Ó Cíuáinlaoiç	pé galar ag Gallair
" (tear)	Fionán Ó Loingsíos	"
" (ciar)	Aibirtín de Staic	"
Co. Cill Dara (éuaró)	Dominall Ó Ónacláin	i Láchair
" (tear)	Ailt Ó Concuibhair	pé galar ag Gallair
Co. Cill Connigh (éuaró)	Liam Mac Corcaigh	pé galar ag Gallair
" (tear)	Séamus Ó Meadhra	ár Láchair
Co. Baile Átha Cliath	Catáil Ó Nuigáin	i Láchair
Co. na hAlban-Mheide	Lachlán Mac Fionnghaill	pé galar ag Gallair
Co. Lóe gCapdmáin (éuaró)	Roger Sweetman	i Láchair
" (tear)	An Oírl. S. Ó Riain	"
Co. Liathromáin	Séamus Ó Ó Dáláin	pé galar ag Gallair
Co. Luimníge (teoir)	An Oírl. R. Ó hAodha	"
Co. Luimníge (ciar)	Concuibhair Ó Coileáin	i Láchair
Catáil Luimníge	M. P. Colivett	pé galar ag Gallair
Co. an Longphuirt	Seoram Mac Aonghusa	"
Co. Lusgħażiex	Seán S. Ó Ceallaigh	i Láchair
Co. Muineacháin (teoir)	Éamonn de Valéra	pé galar ag Gallair
" (éuaró)	An Oírl. Ó Cíuáinlaoiç	i Láchair
" (tear)	Liam Seepr	pé galar ag Gallair
" (ciar)	Seoram Mac Giolla Óigíse	"
Co. Muineacháin (éuaró)	Eapnán de Blasgo	"
" (tear)	Seán Mac an tSaoi	"
Co. Ros Comáin (éuaró)	S. N. Pluimcéad (Count)	i Láchair
" (tear)	Énji Ó Ó Dáláin	<i>Ab</i> "
Co. Sligeach (éuaró)	S. S. Mac Flannċeada	pé galar ag Gallair
" (tear)	Alarðar Mac Cába	"
Co. Tiobharaidh Áirann (éuaró)	Seoram Mac Donnċeada	"
" (teoir)	Bláthar Mac Canna	"
" (meat.)	Séamus A. De Úigear	i Láchair
" (tear)	P. A. Ó Maoltoomnais	"
Co. Cill Mantáin (ciar)	R. C. Barton	"
" (teoir)	Seán Etchingham	pé galar ag Gallair

Co. Ó Faoilge	Donal Ó Mac Cártaí	ap. Tíbirt ag Sallair
Co. Laoise	Caoimhín Ó hUigín	i Láthair
Áit Chluat (St. Michan's)	Micéál Mac Stáin	"
„ (Faoilte Stiopháin)	Tomáir Ó Ceallaigh	"
„ (Naomh Pádraig)	Countess Markievicz	ré gúlar ag Sallair

AN CEANN COMHAIRLE—Bhriathair ann ríb a lán de rna daoineis rín o'ainmneachear ná fuilte aonrho. Do fuairfeadair cionead éum tealct i Láthair éum an ríail do éuir ap. an Ísall agus níor slacadar an cionead. Mar a chuidair Tiobóid Íosa Teón, na daone rín in Éirinn nacl fonn leo obair do déanamh ap. maité le héirinn, ní fuláir é déanamh ina n-éagmhar. Agur déanfar é.

Tá móran eile gúrlí leigear a n-ainmneadá agus ipe an gmeasra do fuairfear ina utaobh ná go bfuilte ré gúlar ag Sallair. Is eol tib go bfuil an Ísall tar éir iad do gábháil iad do éuir i bhriotáin gan éan doibh do éuir ina leit. Agur na "Gaircíví" do rinn an obair rín, rín iad na daone o'fós-gaird do dhomhan gúrlí ab iad réim cártoe na náisiún mbeas. Agur i bhriotáin i Sarana ireald atá an bean i píreastála 'r i críobhá dárthi ríugadh ríamh in éin tíj, i. an Connacht Maiceibic.

Leigsear tib aonair:—

4. BUNREACHT DÁLA ÉIREANN.

AN CHÉAD ALT.

Béaró iomlán comhácta éan tuligthe óeunamh ag Dáil Éireann agus íre béró fán Dáil ná teacataí togsa ag muinntir na hÉireann ó rna dáltóeannaí atá fán thír fé látair.

AN DARA HALT.

1. Béaró iomlán comhácta gníomh éan trácht aca ro a béró i bhealadhannur fán Áiríeadt an trácht roin.

2. Íre béró fán Áiríeadt ná Phróiomh-Áiríeadt, togsa ag Dáil Éireann, agus ceathair Áiríeadt eile, eadon :

Airíeadt Áiríeadt.

„ Sínéadair Uícheair.

„ Coisgealioic

„ Coranta.

Íre an Phróiomh-Áiríeadt ainnmeóidéaró an ceathair Áiríeadt eile, agus béró de comhácte aige iad do éuir ar feadhmannur.

3. Ír éigean do gád Áiríeadt béró n-a Teacataí fán Dáil agus béró ré fheagairteach i gcomhúinre don Dáil.

4. Ír éigean ainnmeáda na n-airíeadt do éuir fé bhráidaito na Dála ag an gceathair tionóil taréir don Phróiomh-Áiríeadt a n-ainmneóidéas, i gscóir a n-eamhainigéise.

5. Béró an Phróiomh-Áiríeadt i bhealadhannur comh luast i gceathair é, agus béró de hainmíos eile i bhealadhannur comh luast agus a n-ainmneóidéaró an Dáil a n-ainmneáda.

6. Ír féidir don Dáil an Áiríeadt ná éan duine oearna hainmíos do éuir ar feadhmannur le neart bódai má chuirtear poláramh rún fé repíbhinn d'ean toisc éinse rún iarrtead reast lá riomh ré.

AN TRÍOMHÁD ALT.

Ceann Comhaiple togsa ag an Dáil i naígaird na bliadana, ná Ceann ionaid togsa i naígaird na bliadana, muna mbíonn an Ceann Comhaiple i látair, a béró i gceannas gád tionóil den Dáil. Ni béró infeadma i gscóir na n-ionaid ro aict Teacataí de'n Dáil. Má bhíonn an Ceann Comhaiple agus an Ceann ionaid ar látair, ceapfaid an Dáil lucht ionaid ná togsair ríad Ceann Comhaiple Sealadair.

AN CEACRAMHÁD ALT.

Seoibaird an t-Áiríeadt ré airgead a béró uaird de bárr bódta an Dála. Béró an t-Áiríeadt fheagairteach don Dáil fán airgead a seoirfáir mar rún agus leasfáid ré cíntairi mionrúdúisíte

ar chaitheam an aifrigio féin bhrághairt na Dála óa uair iad bhláthair —um Samhain i gceann Dealtaine Scrúdaithe nó Scrúdaithe togsa ag an Dáil a cheanfaidh an mionrgeannadh. Ní féidir éin Teactha den Dáil do togsaí mar Scrúdaithe.

AN CÚIGMÁIÚ ALT.

Bunreacht realatac é seo agur if féidir é o' acharusgád aé poláram píosadhinn do tathairt o' éan toisc cùige rín, reacit lámh ri.

AN CEANN COMAIRLE: Ni fuilairiú dáninn beirt do bhéic agaínn cùm ran do éur i gceart of comhair na Dála, agur iarraim ar Séan T. Ó Ceallaigh, an Teactha ó fhaicté Coisairte Áisea Chlaidh, an tairisgrin do théannamh.

SÉAN T. Ó CEALLAIGH: A Chinn Comhairle if a Cheactaí, cuijim ro fé níbhrághairt. Is eol thíbh sunreacht realatac é, tá fé leigthe agair go leir. Nil ann acht a bhrui pláctanaidh dáninn go foill. Inran uain atá ag teacht beirí oírainn, gan aonair, é do éur i meao agur a lán neite do éur ann cùm oibhre na hÉireann do théannamh. Tá an buille deiridh agaínn dá bhualaidh cùm an Saorftáit do bhuansgád, agur tá oírainn a leigtheáidh seo de sunreacht do ceardaon ionnadh go nuaéantairiú pláras marí bhuscónair. Déarfaradh duine, b'fhearr, go bhrui neite in earrnamh inra sunreacht. Tuigimidh ran, acht tá aonairí inra cùigmáiú míri agaínn ná fuil ann acht iurí realatac, agur beirí fé de céad ag éin Teactha ó am go ham tairisgrint do éur i gceatac cùm malaistí ná feabhar do éur ari an réacáil marí if gáda. Tuigeanann gac n-aon go mbeirí cùigearaí d'áiríreacht agaínn, i. Áirí-Dáiríreacht if ceatrar eile, go mbeirí cùram na hoibhre oíche agur éin poinsinte a baineann le n-a ngón féin do éur of comhair na Dála agur a beirt freasgairc i uctaobh gáel níodh a baineann le n-a gcuiramh.

Is roinnt linn an oíchead ran t'áir gcaírtíbh do bhéic ar cheal oírainn annro inioi, aic ní finne if cionntac acht an náisiúin. Ósodh mairid linn agaínn congnaidh if comhairle na gceardaon ran go leir, acht caitheamh dul ar aghairt le tionnraíomh Saorftáit Éireann agur an dúcháin do pláras marí a tigeanann linn a théannamh.

Molaim thíbh an sunreacht ro agur tá muinigín agam go dtcoileáidh thíb leir marí neacit realatac, agur tá fáil agam i nDála go bhrúlimidh ag bhuansgád Saorftáit Éireann agur go maippríof ré go bhrád.

seánn ó hAOÓD, an Teacsta ó lárthar Coimisiúne: If átar mór daonra é air leir an tataifíseint seo do éuirneadh of ar gcomórlai ag Teacsta Faithe Átha Cliath. Tá ré leisge te agairt go leir agur tá rún agam go n-aontosfaidh ríb é.

An ceann comhairle: An toil isib an bhuinneadh ro d'aontusgaibh? [“Ir toil.”]. Dreibimre gur aontusgeadh rian d'aonsguit.

5. FAISNEIS NEAMHPLEADÓCHUÍS.

AN CEANN COMAIRLE: Is éirítear oifigítear eisighe in buri
reasaṁ go léigfead an Fáisnéis Neamhpleadóchúi:

De bhris gur dual do muinntíp na hÉireann beit n-a
raor náisiún.

Aghur de bhris nár rtaon muinntíp na hÉireann riám
le reacáit scéad bláthain ó thíoslaod o'annraistí Sáill
aghur ó cùis ina chinnib go minic le neart aipim.

Aghur de bhris nár fuil de bunúsar aghur nár fáid riám de
bunúsar le tilige Sarana fan típ seo aict foiréigean aghur
calaoir, aghur nár fuil de taca leir ac feabhsuacht aipim
i n-áitíodóin dearbhóla muinntípe na hÉireann.

Aghur de bhris go nuaéarna Saor-Áirim na hÉireann Saor-
rtait Éireann o'fhorbógaírt i mbáile Átha Cliath Seachtain
na Cásca 1916 ar son muinntípe na hÉireann.

Aghur de bhris go bhris muinntíp na hÉireann Lán-Úeartha
ar neamhpleadóchúr ionlán do baint amach aghur do
coiraint doibh féin o'fónn Leabhar an phobail do cùis éin cinn,
an ceapt o'atácuí ar a bheanais, an triochtáin i nÉirinn
aghur capadair le náisiúnaib eile do cùis i n-áitíuise
doibh féin aghur féimeacúr náiríonta do ceapadh go mbeirid
toil na nuaoinne mar bunúsar leir aghur cothrom círt
ír caoiteamhlaicta dá bhrí ag gac duine i nÉirinn.

Aghur de bhris go nuaéarna muinntíp na hÉireann aghur rinn
i mbéal ná nuaoda de rtais an domhain feidhm a baint ar an
Olltostád, thí i na Noglag 1918, éin a dearbhúsgád de bhrí
atábaládóir gur toil leó beit tiligear do Saorrtait Éireann.

Ar an atábal son teáinmíone, .i., na Teastáis atá
toigthe ag muinntíp na hÉireann aghur rinn i nDáil
Comhairle i teannanta a céile, bunúsadó Saorrtait o'atá-
teáinmíusgád i n-áitíuise náisiún na hÉireann aghur rinn féin
do cùis fá ghearrasib an teáinmíusgád ro do cùis i bfeidhm ar
gac tilige ar ár scumas.

Óraítear ná fuil de comácht ag éinne aict aithnían ag na
Teastáis toigthe ag muinntíp na hÉireann tiligthe théanam
gur dual do muinntíp na hÉireann géilleadh doibh, aghur
ná fuil de páiplement ann go mbeirid an náisiún umhal do
ac aithnían Dáil Éireann.

Dearbhúsgád ná fuilingeóca mío go bhráct an cumhang-
car atá dá théanam ag an annraistí Sáillta ar ár scéart

náiríunta agur éilighimí ari éamháí na Sápanaí imteast
ari fad ari ári utáir.

Éilighimí ari gac gaothnáiriún ari domhan neamhrpleáðúir
na hÉireann t'athairí ari pósgraimí duibhne éigean ari
neamhrpleáðúir cun riocáidín a cùir i n-áitíche do'n
domhan.

I n-ainm muinntíre na hÉireann cuijumí ari scinnéas-
mant fe comhairce Óra an Uile-Comhaist do cùir mórneas
agur buan-treasramácht i n-ári riúnreap cun leanamáint
leó go treuin leir na céadta bliaðain i gcoinniú tiopán-
ácta san truaig san taife; agur te bhus gur móide ari
neart an ceart a beirt agairn ran troid u'fágadair mar
oighreacáit agairn, aitcúinngimí ari Óra a bheannáist do brios-
nád orainn i gcoir an trearfa deirid ven comhlaic go
bhuilimí ari ghearráib leanamáint do go uti go mbainfham
amae an traoiríre.

AN CEADH COMHAIRLE: Iarráim ari an tTeachta ó
Óeirceart Áca Cliat an fáirnéir do téigeadh d'úinni iníon
bphraingseir.

**SEDIIRSE SÁBÁIN UI DUBHTAIS, AN TEACHTA Ó ÓEIRCEART
ÁCA CLIAT:**

DECLARATION D'INDEPENDANCE.

Nous, représentants élus du peuple irlandais réunis en
assemblée nationale: Attendu que le people irlandais est de
droit un peuple libre;

Attendu qu'il n'a jamais cessé pendant sept cents ans de
répudier l'usurpation étrangère et qu'il l'a maintes fois
repoussée par les armes;

Attendu que le gouvernement anglais, en ce pays, est
fondé aujourd'hui, comme toujours par le passé, sur la force
et la fraude et qu'il se soutient par l'occupation militaire en
dépit de la volonté déclarée du peuple;

Attendu que la République irlandaise a été proclamée à
Dublin le lundi de Pâques, 1916, au nom du peuple irlandais,
par l'armée républicaine irlandaise;

Attendu que le peuple irlandais a la ferme volonté de
parvenir à son indépendance complète et de la maintenir afin
d'assurer le bien commun de ses citoyens, de rétablir la
justice, de pourvoir à la défense du pays, d'assurer la paix
intérieure et l'amitié de toutes les nations, et de créer une
constitution nationale ayant pour base la volonté du peuple

avec droits égaux et opportunités égales pour tous les citoyens; . . .

Attendu qu'au début d'une nouvelle ère dans l'histoire, les électeurs ont saisi, dans les élections générales de décembre, 1918, la première occasion de déclarer par une majorité écrasante leur inébranlable fidélité à la République irlandaise; Nous ratifions, au nom de la nation irlandaise, l'établissement de la République irlandaise et nous nous engageons, nous et nos concitoyens, à rendre cette déclaration efficace par tous les moyens en notre pouvoir;

Nous décrétions que les représentants élus de peuple irlandais sont seuls compétents pour faire des lois susceptibles d'obliger le peuple irlandais et que l'assemblée nationale irlandaise est la seule à laquelle le peuple doive obéissance;

Nous déclarons solennellement que le Gouvernement de l'Irlande par une puissance étrangère est une attaute à notre droit national que nous ne tolérerons jamais et nous sommes la garnison anglaise d'évacuer notre pays;

Nous demandons que notre indépendance nationale soit reconnue et appuyée par toutes les nations libres du monde et nous affirmons que cette indépendance est dorénavant une condition préalable et essentielle de la paix internationale.

Au nom du peuple irlandais, nous mettons humblement notre avenir aux mains du Tout-puissant qui donna à nos pères le courage et l'inébranlable fermeté à travers de longs siècles d'une implacable tyrannie, et forts du bon droit de la cause qu'ils nous ont transmise, nous appelons la bénédiction divine sur cette dernière étape de la lutte que nous nous sommes engagés à mener jusqu'à la liberté.

AN CEANN COMHAIRLE: Táinnim ar an tTeachta ó Óuirceart na Miðe an Fáirneair do Léigeadh Óann inra Sacréverla.

EUMONN Ó TUIBHÉAMH, an Teachta ó Óuirceart na Miðe:

This is the English translation of the Declaration of Independence :—

DECLARATION OF INDEPENDENCE.

Whereas the Irish people is by right a free people :

And Whereas for seven hundred years the Irish people has never ceased to repudiate and has repeatedly protested in arms against foreign usurpation :

And Whereas English rule in this country is, and always has been, based upon force and fraud and maintained by military occupation against the declared will of the people :

And whereas the Irish Republic was proclaimed in Dublin on Easter Monday, 1916, by the Irish Republican Army acting on behalf of the Irish people :

And Whereas the Irish people is resolved to secure and maintain its complete independence in order to promote the common weal, to re-establish justice, to provide for future defence, to insure peace at home and goodwill with all nations and to constitute a national polity based upon the people's will with equal right and equal opportunity for every citizen :

And whereas at the threshold of a new era in history the Irish electorate has in the General Election of December, 1918, seized the first occasion to declare by an overwhelming majority its firm allegiance to the Irish Republic :

Now, therefore, we, the elected Representatives of the ancient Irish people in National Parliament assembled, do, in the name of the Irish nation, ratify the establishment of the Irish Republic and pledge ourselves and our people to make this declaration effective by every means at our command : . . .

We ordain that the elected Representatives of the Irish people alone have power to make laws binding on the people of Ireland, and that the Irish Parliament is the only Parliament to which that people will give its allegiance :

We solemnly declare foreign government in Ireland to be an invasion of our national right which we will never tolerate, and we demand the evacuation of our country by the English Garrison :

We claim for our national independence the recognition and support of every free nation of the world, and we proclaim that independence to be a condition precedent to international peace hereafter :

In the name of the Irish people we humbly commit our destiny to Almighty God who gave our fathers the courage and determination to persevere through long centuries of a ruthless tyranny, and strong in the justice of the cause which they have handed down to us, we ask His divine blessing on this the last stage of the struggle we have pledged ourselves to carry through to Freedom.

AN CEANN COMAIRLE: A Ceáctai na Dála, tuigfíodh ríb ó n-a bhrú dearbhaisge annro go bhrúlmhír feapta aonair le Sarana. Biob a fíor ran ag an raoiséal, agur ag Daoine go mbaineann an peáil leo. Pé níod a ériocfaidh ar a bhrú páirtóe annro—imírt anma nō bár—tá veipe le pé na cairnne i nÉirinn, agur mór maité e i n-micreann e—tá veipe le páiméir.

Tá teacáiní ó fúrmhór a bhuil do náisiúní fa domhan, agus neartailor mar reo, agus ír é iud a tuis ann iad, ar a n-aonair fénior, ná cum riotsáin do déanamh do éinib an domhain ionnuig ná beart a chilleadh gába le cogadh coróige ariú. Dileimíona leabhoi, agus rian go tána, má táid tá píse, go scaitheas bhriseadh do déanamh ar an gceangal ro roip an dánach ro ír Sarana. Muna ndotintar rian ni beirid aon tríotsáin ann.

Achúingim oifigiúin ionntaois do bheit agairt ar a céile. Tá lám Dé in ár n-obaír: ír leip rian ar ar éapla le bá bliain anuas. Ó bhliain ír an Cáirc reo d'imirig capaill do bunúsgead Sáorpratáit Éireann. Ni gába duinn ariú acht fearam le céile, molaó ír buirdéalaí le Dia. Cuirimír le céile agus ná déimead éinne pinn do neigilte, agus ní baogat dúninn.

Iarraim ar an oTeachta ó Oifcheas Ciarrpaighe cup leip an dtairisgrint.

PIARAS BEASLAOI (ó Oifcheas Ciarrpaighe); ír móir an onúr daingha guri iarrachtaí opum cup leip an nuaearbú ar fáirnéar Sáorpratáit Éireann. Ó ré o'Amantair agamraif ag curt agairthe a bheit láithreacha nuair do bunúsgead na Sáorpratáit Seachtmain na Cárca 1916, agus b'i laochairde cróide ann an uair rian—ná daonine do pinn gníomh do neip a thuaistíme. Ni mairid na tréinípír rian inoim: an namair do mairib iad. Acht na tréinípír úd b'íad fé nuaearf róeal an lae inoim. Acht biond guri móir an truaig ná fuilid na laochairde rian in ár measc annro ír deimhn táinn go bhuil gríoraidh gáe n-aon aca annro inárdoteannaí ar an nDáil reo, agus le congnamh Déileanphaimio an rómpa o'fágadair rian in ár gcomhair.

Dileann an fáirnéar go scuirfham cum c. nn an Sáorpratáit ar gac rílige atá in ár gcumars. Ciulliúgeann rian gníomh, agus ní bfaigheoirí rtaonad ó éingníomh, ír cuma cad ír deirfe Óibh, príosóir níb doirtad pola. Agus tá muinigín ag muinntír na hÉireann ar aon-ná, agus agaunn-ná ar aon rian. Déanfaraid an Dáil Éireann gáe éin-níod cum raoirfe do bairt amach agus cum an fáirnéar reo do éup cum eipe.

AN CEANN COMAIRLE: Iarraim oifigiúin éiríse in bup resamh agus bheitche na móide reo do páid im' Óigil:

"Aontuigmid an fáirnéar Neamhpleáid cuij reo agus cuimíod Sinn Féin pá geograibh ár nuaicéall do déanamh cum i éup i bpeitom ar gac ríle e ar ár gcumars."

Do minneadó amhlaidh.

6. TOSCAIRÍ CUM COMHÁLA NA SÍOTÉCÁNA.

AN CEANN COMHAIRLE: Is píosaí am é an tTeachta ó Comhaicne Mhála truiúr d'ainmníusgád marí Ógcaipí i gceáir Comhála na Síotécána.

PÁDRAIG Ó MÁILLE: A Chinn Comhaire leis a mhuinntir na Dála, tá bhród mór oifig ainmneadaí truiúr do mholadh Íosaibh marí Ógcaipí ó Shaoraracht Éireann go Comháil na Síotécána, 1.

1. Éamonn de Valéra, ceann muinntiríre na hÉireann;
2. Seoirse Pluinnceáin, ár nuaeghsara atá ag tróid o'Éirinn le fada, feair atá tar éis móran pianóir Ófagáil ón nGall;
3. Árt Ó Siúiora, duine atá ag obair o'Éirinn le bheir mór iñe píde bliain, feair do cheoldhruiç muinntir na hÉireann cum feairfam le na nuaclais féin, agus cum Eipe do reacan ón nGall.

Ten truiúr atá lúaithe agam, ir leir Íosaibh go bhfuil beirt asa ná puil i Lácaip: táid i bhriofrún i Sarana; acht má tá tróca-théar ag an Saranae oíche ní mar rún do Saetlaib, agur iñe mo tuairim-re ná féadfaimír truiúr ir feileamhaisge Ófagáil le cíup ag truall ari Comháil na Síotécána inra bhpriúinge. Na daoine atá baileigte annrúid ó náiríunaibh an domáin táid ríad dá leigint oíche go bhfuil fonn cíteá cum raoirfe do thabhairt do gáé náiríún ra domhan, beag ir mór. Acht na teactairí seo againne, beir ari a gcumáig an méid seo innriunt uóib—muna dtugáid raoirfe o'Éirinn go mbainisti do Saedil féin amach a raoirfe. Tá reanpháid inra teangeal Saedilge, go mbíreann Dia congnáid uóib seo cabhrúisear leó féin, agur tá ré ari aigine againne cabhrúiseadh linn féin an Saranae do phasadh ari an tSeoir.

AN DOCTÚIR SEAMUS Ó RIAIL, an Teachta ó Óigeartaigh loc Saermain: Ir mór an cíup atáir dathra cíup leir ón dtairisgrír seo atá aonair ór comhair na Dála. Ir maié ir eol don Dáil an truiúr atá ainmníscé; tá a n-aonúr í a gclá ari eolur ag an nuaclais go leir agur ní gába Íomha einniu do pháid cum iad do mholadh óib. Buirdeáil le Dia, tá an truiúr asa ríán: tá Seoirse Pluinnceáin annro i Lácaip, agur le congnáid Dé ní fada go dtí go mbéid Éamonn de Valéra ir Árt Ó Siúiora annro comh maíé.

AN CEANN COMHAIRLE: An toil lib gabáil leir an truiúr ro marí Ógcaipí go Comháil na Síotécána? [“Ir toil”] Tá ran aontuiscé d'aonshúnt.

7. SCÉAL Ó ÓÁIL ÉIREANN CUM SAOR-NÁISIÚN AN DOMAÍN.

AN CEANN COMAIRLE: Tá roghaíste againn scéal tu
cúr ó'n Dáil cum Saoránáiríún an Domáin, agus iarrainm ar an
Oileánta ó Luighealbhe é Léigseamh Dáinn.

SEÁN Ó CEALLAIGH, an Teácta ó Luighealbhe: Aithíar oifige
Dáinra a bheic oírn an Scéal atá againn dá cúr cum na Saor-
náiríún do Léigseamh. Seo thíb é:—

SCÉAL Ó ÓÁIL ÉIREANN CUM SAOR-NÁISIÚN AN DOMAÍN.

DO NÁIRIÚNAIBH AN DOMAÍN: Beartá agus Sláinte.

Tá Náiríúún na hÉireann tarp éir a raonáipre do fóirfógsaírt, tá a
tealaíocht togsa tarp éir teacáit i nuaill cónaíspile i bhriónóidéachair na
tíre an t-aonpháid lá fiúeado de mís Eanáir, 1919. Tríocha rúd,
cum Saoránáct Éireann do chotúsgaibh, iarrainn rí ar gac náiríúún
níl le náiríúntaacht Éireann fén do aonáil agus a bheic de bhuaird
aici an náiríúntaacht roin do dhéimhniusadh i lárcaip Cónhdála na
Siotocána.

1. Scúrraibh náiríúntaacht, tá deisgilt ó bheinn ionúr Éire agus
Sacra i dtaoisí cimeád i teangeal, béal i nór i reancúir.
Náiríúún de na náiríúnaibh iarráip rian Eóraisip uile i ead Éire,
agus na tréite i dual vi táid plán iompháin aici fóir i-namdeoin
an fóirféisim Ghallta atá ag bhusgáid uile le geacáit scéas
bhliadain. Niop rcaoil rí riúam uaithe na bhuadha iur dánachar di, agus
niop leis rí riúam do ní dul éalúipte gan an náiríúntaacht i dual
vi fén ar leitligh do bhearbhád go dána ó Gháváltar Gall i leit
go dtí an tréit iur dánachasige dár glac rí clairdeamh go chroíba i
mbliaodain a 1916.

1. Scúrraibh eadairnáiríúntaacht, iur i Éire gheata na Fáirise
Móire; iur i Éire daingean deiridh na hÉireanna rán lárcaip; ionad
iur ead i mair a dhúinideann riúona tráchtála le céile ó Oifcheap
agus iarréan: iur éigean vi bheic neamhrpleádach i scónáin Saoráip
na Fáirise; iur éigean a cuanta bheic ar orgaíl i scónáin Sacra
uile náiríúún i n-ionad a mbeic fé gmaist Sacra fén amháin.
Táid na cuanta úd pollam níomhaoim le fada de bhris gurab
é meón Sacra agus luít tréoráta a loingis Éire do comháid
mair rcaid corantá i scónáin móruigéche Sacra. Agus a hlm-
phleácta. Dá níos rín, i n-ionad buntáipte agus corant do
teacáit von Eóraisip agus do límeáice de bhrí dealúigé an
oileáin seo iur amháin teaghlach feidhm aifti cum an domhan móri do
comháid fé comháid Sacra ar leitligh.

Tá Éire ag aitcheartád tonn domhan nuadó ro atá ag a

reaoileadh féin ón gcoigseadh go mbaineann náisiúnaithe árra leí, agus ír mórtóir a údarár go ngeilleagar tá rcéal te bhusg go ginearlaean ri guri Saoipire agus ceapta atá mair bun ari Duíche na Náisiún; guri cónaí do phobalaib curioisghaile le céile, ór árto, ar ron an Chúirt í gcoinnibh gácl buaibh tá utéigeann go oláit leir an tiospánaí; guri deimhn náic te bárr buanfhaist airm ari máid le impreasacht a buanfhaist an tríochéan 'fan Eórais aict te bárr fhaist iugascaltais a ceapfarai nígacl tír le gaoitheoir raeilte; agus guri deimhn fóir ná cuimheapar deimeadh ciorcde leir an riordóisad ro ionn Éire agus Sacra éum go nglanfaradh lucht airm Sacra ar talamh na hÉireann go bháit na bheitte.

Tá mbhusg ro uile, agus te bhusg, mórt-móir, guri "Sinn Féin Sinn Féin" roifearán an traoisgail inioi ír go bhfuil níom na Saoipire láimh linn do níom gácl sealláinna, tá ceaptha go daimsean tiongbhálta ag Éirinn san Géilleadh ciorcde do fhaist eac-tríannaí. Ári an aithbar roim iarrannan ri ari gácl náisiún tilír curioisghaile leí 'fan éileamh atá cuimé aici níompre, 'ré rin Saoipire i n-ionfhlán agus Saoiirtat Saoiortlae. Níl ceapta ná cónaí ag Riaigaltar Sacra i nÉirinn, ní laist te bun miamh le fhaist Sacra i nÉirinn aict calaorí, ní féidir a buanuigha ná a coimeád ari riubhal, féin, gan airm uaethrácas. Tá ñearraíodh rim in mian te hÉireann reparaí i Láethair Sacra ag Cómhdáil na Náisiún i dtírho go bheicfriú an fhaosgal an rcéal atá eadairte, go niodhfaradh an tóinín mórt bheitteamhnaí ari an Éagóir ír go ngeallfari do mhuintir na hÉireann pé congnamh a teartóidí uathú éum a raoipire do buanuigha do òeom Óé.

AN CEANN CÓIMHLÍLE: Íarrainn ari an tTeachta ó Chuairceapt Rofcomáin an feoil do Léigseadh Dáinn inra bfhraingseir.

SEÓIRSE PLUMCEUÓ, Diocan, an Teachta ó Chuairceapt Rofcomáin :

APPEL AUX NATIONS.

Aux Nations du Monde ! Salut fraternel !

La nation irlandaise ayant proclamé son indépendance nationale fait appel à toutes les nations libres par l'organe de ses représentants élus, réunis en assemblée nationale dans le capitale d'Irlande ce 21 janvier, 1919, et leur demande d'accorder leur appui à la République irlandaise en reconnaissant à l'Irlande la qualité de Nation et son droit de faire valoir ses titres de nation au Congrès de la Paix.

Au point de vue intérieur, la race irlandaise, la langue irlandaise, les moeurs irlandaises, les traditions irlandaises sont foncièrement distinctes des éléments analogues en

Angleterre; l'Irlande est une des nations les plus anciennes de l'Europe et elle a conservé forte et intacte son intégrité nationale à travers sept siècles d'oppression étrangère; elle n'a jamais renoncé à ses droits nationaux, et, durant les longs siècles de l'usurpation anglaise, elle a affirmé hardiment à chaque génération, et dernièrement encore par son glorieux appel aux armes de 1916, ses inaliénables droits de nation.

Au point de vue international, l'Irlande est la clef de l'Atlantique; l'Irlande est le dernier avant-poste de l'Europe du côté occidental; l'Irlande est le point de convergence des grandes voies commerciales qui relient l'Europe à l'Amérique. La liberté des mers exige son indépendance; ses beaux ports, au lieu de rester exclusivement aux mains de l'Angleterre, doivent s'ouvrir au commerce mondial. Ses ports sont actuellement déserts et sans vie pour la seule raison que la politique anglaise a pris le parti bien déterminé de garder l'Irlande comme une stérile place forte dans l'intérêt du développement de l'Angleterre, si bien que la situation géographique de cette île loin d'être utile à l'Europe et à l'Amérique et loin de les garantir, sert exclusivement aux desseins de domination mondiale de l'Angleterre.

Aujourd'hui, à la face du monde transformé par la guerre, l'Irlande affirme derechef ses droits authentiques de nation. Elle le fait d'autant plus hardiment qu'elle accepte la liberté et la justice comme principes fondamentaux du droit international, qu'elle reconnaît que la coopération loyale des peuples est le meilleur moyen de faire valoir l'égalité civile contre les priviléges acquis des tyonomies établies, que rien n'assurerà une paix durable en Europe tant que la domination militaire sera maintenue au profit des puissances impérialistes, que cette paix demande que dans chaque pays le pouvoir soit fondé sur la libre volonté d'un peuple libre, et enfin que l'état de guerre actuel entre l'Irlande et l'Angleterre ne pourra prendre fin qu'au moment où les troupes anglaises auront définitivement évacué ce pays.

C'est pour ces motifs, entre autres, qu'au début de cette ère qui promet la "self-determination" et la liberté, l'Irlande ayant pris l'inébranlable résolution de ne plus souffrir la domination étrangère, fait appel à chacune des nations libres pour appuyer les droits qu'elle a, comme nation, à l'indépendance absolue sous la forme républicaine, nonobstant les prétentions injustifiées de l'Angleterre, dont le seul titre dérive de la fraude et dépend d'une écrasante occupation militaire; elle demande à être mise en présence de l'Angleterre en séance publique au Congrès des Nations, afin que le monde civilisé, ayant jugé entre le mauvaise foi anglaise et le bon droit du peuple irlandais, engage son appui permanent pour assurer l'indépendance de l'Irlande.

AN CEANN COMAIRLE: Iarrpaim ar an tTeachta ó Iarphar
Cillte Manntáin an Sceul do léigeadh Ó úinn i Sacrépula.

RIOBÁRDÓ BARTÚN, AN TEACHTA Ó IARPHAR CILLTE MANNTÁIN:

MESSAGE TO THE FREE NATIONS OF THE WORLD.

To the Nations of the World! Greeting.

The Nation of Ireland having proclaimed her national independence, calls, through her elected representatives in Parliament assembled in the Irish Capital on January 21st, 1919, upon every free nation to support the Irish Republic by recognising Ireland's national status and her right to its vindication at the Peace Congress.

Nationally, the race, the language, the customs and traditions of Ireland are radically distinct from the English: Ireland is one of the most ancient nations of Europe, and she has preserved her national integrity, vigorous and intact, through seven centuries of foreign oppression; she has never relinquished her national rights, and throughout the long era of English usurpation she has in every generation defiantly proclaimed her inalienable right of nationhood down to her last glorious resort to arms in 1916.

Internationally, Ireland is the gateway of the Atlantic. Ireland is the last outpost of Europe towards the West: Ireland is the point upon which great trade routes between East and West converge: her independence is demanded by the Freedom of the Seas: her great harbours must be open to all nations, instead of being the monopoly of England. To-day these harbours are empty and idle solely because English policy is determined to retain Ireland as a barren bulwark for English aggrandisement, and the unique geographical position of this island, far from being a benefit and safeguard to Europe and America, is subjected to the purposes of England's policy of world domination.

Ireland to-day reasserts her historic nationhood the more confidently before the new world emerging from the War, because she believes in freedom and justice as the fundamental principles of international law, because she believes in a frank co-operation between the peoples for equal rights against the vested privileges of ancient tyrannies, because the permanent peace of Europe can never be secured by perpetuating military dominion for the profit of empire but only by establishing the control of government in every land upon the basis of the free will of a free people, and the existing state of war, between Ireland and England, can never be ended until Ireland is definitely evacuated by the armed forces of England.

For these among other reasons, Ireland—resolutely and irrevocably determined at the dawn of the promised era of self-determination and liberty that she will suffer foreign dominion no longer—calls upon every free nation to uphold her national claim to complete independence as an Irish Republic against the arrogant pretensions of England founded in fraud and sustained only by an overwhelming military occupation, and demands to be confronted publicly with England at the Congress of the Nations, in order that the civilised world having judged between English wrong and Irish right may guarantee to Ireland its permanent support for the maintenance of her national independence.

AN CEANN COMAIRLE: Óránpardó an Teadta ón Ollpcoit Náiríonta ír ó Csatáir Óuire Colm Cille rán do Éairisírint don Dáil.

EOIM MAC NÉILL, an Teadta ón Ollpcoit Náiríonta ír ó Csatáir Óuire Colm Cille: A Cinn Comaire leis an phobal atá agamh tóid éup ag torthúil ar Shaoránaitheanach an Domhan. Táimíod ag iarrfaoi oiféa cabhrúchád le Saorpráctáit Éireann. Ni amháin atáimid ag iarrfaoi oiféa Saorpráctáit do éup ar bun i nÉirinn—tá rán teánta ceana. Nílimid ag iarrfaoi oiféa rinn do éup fé éan comaoim aca: táimíod ag iarrfaoi oiféa iad fénim do éup fé comaoim aca fénim. Molaimid doibh é rinn do déanamh ó ceapáit, agus muna ndéimíod riad e cionnúr atá a fhíor aca ná go dtiocfaidh an lá go mbeadh an pobal éomhona aca fénim ír mair atá in Éirinn le na céadta blian. Ar mairte leibh fénim treaoi atáimid ag iarrfaoi oiféa reparaítear le cúir na hÉireann fé lécáir.

Rud eile, nílimid-na fé comaoim ag éannáiríún eile. Ar a mhalairt de cuma atá an pobal—ír beag náiríún ra toimhín na fuil fé comaoim agaínn-na. An náiríún ír theire ar toimhín inioi, an náiríún ír mór atá ag theabhadh ar tsaoibh na gaoithe, biorú go bfuil an gníomh le déanamh fóir aca, i. Stáiteanna Améirica, muna mbeadh an éabhair do gaoitheandair rán ó Éirinn iníon treanailíonn ní beadh gaoithe ná ceapáit aca fénim. B'íar muintir na hÉireann do tuis an éabair rinn doibh nuair a b'íordar go mór ina gába, agus muna mbeadh congnáin na nGaeálach ír griocharaí an chéad do tuis Éireannais leibh aonónn go hAméirica ní tiocfaidh luéit an U.S.A., gaoiprise do baint amach doibh fénim.

Agur mairtear le náiríún eile: ír fada do muintir na hÉireann ag tabhairt doibh an níos ba lúacáin aca. Nuair b'í léigeannta ír círeordeamh fé bhláit i nÉirinn tuis rí léigeannta agur círeordeamh do rna tímibh eile agur gaothán éileamh ina n-ionad. Cúir rí fáilte nuair roimh gáé gribhinnreáil ó gáé aon pháirt den domhan: nuair a tágadair go hÉireann tuis rí teangeal doibh, tuis rí leabhar doibh in airce, do bhoru rí oiféa gáé maitear dá fáis aici. Agur inioi nuair iompairíseann rí

éinité a éin iarradh órtha gearamh leis an gceart ní comadoin atá aici ná éileamh órtha aéet cochéimh na féinne.

Ir truaigheas ná fuil daomhne ó gád náiriún dhoibh moimh, mar do b'fearghe a scuirc eolaisí ar an gceárl. Dá mbeoibrí in Éirinn moimh agus ar aon dfeicirint annro atá níos liomhálaíodh do mór ná mar a bhí mra tír éinigé le reaeté Scéalaibhliam annuair, ón gceárl lá do Cháinig an Saranaé anall. Agus ba éinig a fhor a bheit ag na náiriún gúrúab é an fáid go bhfuilidh ann, earrbaird úmhlúise a bheit ari mhuinntír na hÉireann. Muna mbeadh rím, ní gearrochadh an t-aithrean don aon treacmhain aonáin.

AON CEANN COMAIRLE: Cuirfidh an Ríomh-Teangeolaí a Catair Coircaige leis an uTáirgean.

SÉAMUS BREATHNAÍC: Tá mórtaur mór oímpra an éag do bheit agam ari éinig leis an uTáirgean.

AON CEANN COMAIRLE: An toil leis an nÓáil glacach leis an méid rím? [“Ir toil”] Tá ré glacaithe o’ason toil.

8. CLÁR OIBRE POBLACÁNAIGE.

AN CHÉANN COMHAIRLE; iarráim ari an tTeachta ó Oifcheapáir Ciappaíse Cláir Oibre poblacánaíse do léigearán dáinn.

PIARAS BÉASLAÍ, an Teachta ó Oifcheapáir Ciappaíse: Is féidir leabhar do ceapadh an Cláir ro ac b' é ari tchuairim gur feárrí é neunaíomh féidir leabhar ná beit rámhaítear:

Dearbhuisímid, i mbriatharaid fórfógra Saorártait Eireann go bhfuil ré de ceapt ag muintir na hÉireann reabhlóid na hÉireann do beit aca agus cinneadhain an náisiún do beit fé n-a riagh, agus nád Féidiril an ceapt fan do baint dhoibh; agus féidir mar buntacait ari gceann daoncharán Pádraig Mac Órlaigh, dearbhuisímid gur ceapt go mbeadh, ní amháin rím agus mná na hÉireann, ach atábhar maoiné na hÉireann féi riaghán an náisiún, rím talamh agus gúrtal na hÉireann, gád iadár maoiné agus gád gléar cún maoin do folárait do bhfuil fan thír; agus aéribh gnáimid an ríu d'fógraí an Ríail agus dual go mbéadh toradh ag ceapt an pobuill cún leara an pobuill ari ceapt an duine cún teilge fé leit.

Dearbhuisímid gur mian linn an ceapt, an traoíppre agus cotrom do cháid a beit mar buntacai le riaghlaighd na tíre, agus ná fuil d'úffíathar le buanlaighd Ríagaltair na ríorachtúlaighd na ndaoine cùige.

Dearbhuisímid go bhfuil ré de dualgáir ari gád feap agus gád mnaoi beit umáil, víslear, fheagairtach agus fheagairtach don phobalach; agus go bhfuil ré de dualgáir ari an náisiún feudaint cùige go mbeidh caoi ag gád duine fan thír ari a ceapt a chuir a acraínn péim do éirí i bhfeidhm ari maithe le leas an pobuill. Mar cínteach ari fheagairt fheagairt na ndaoine, dearbhuisímid i n-ainm an tSaorártait, gur dual do gád duine a cion péim de toradh raochtáil an náisiún a beit aige.

Is é an príomhchúram a beir ari Ríagaltar an tSaorártait ná gleura folárait cún leas corpora, leas príomhádálta agus leas inntleacta na leanbháid do éirí i n-áiríteadh dhoibh; feudaint cùige ná beir ari t-oíche ná an fuaidh ag goillteamaint ari éin leanbh de ceal bhoibh, euidis ná dín thíse; acht go brágairt ríao gád cóní agus gleur i gád dhoibh cún teagairc agus taistíge ceapt do chabairt doibh i gceáir na hoibrithe a beir le neunaíomh aca mar comhalaí den tSaorártait Gaeilgeach.

Is folair do Saorrtat Éireann ná c'folaír an tUisce Spáenna iarrachta a bainnean le Tíse na mBocht i nÉirinn agur gac a ngsabann Leip de céimpior i'f te náire, do éur ari ceal, agur plean éireachtae éigin do ceapadh a b'eo oibreamhnaidh don tír cún aile scéarit do t'abhairt do feanadóirí agur do lagair an náiriúin, daoinne a chilleann fhearrta agur b'uidéasair ón náiriúin i n-ionad tarcsuirne agur neamhruime. Ná ceannaithe ron, b'eo ré de c'úram ari an Saorrtat Éireann agus leap corrórtá an náiriúin, agur leap anama an náiriúin dá bharr do éur i n-áirítear óibh.

B'eo ré de dualgair oírainn cabhrusgád le meutuigeadh gurrait an náiriúin, an talamh a theannta níor toirtéamhla agus i'f níor iontraochtadh; míanaidh na hÉireann, a poirtaigh móra, a cuiro iarrchais, a bealaig uisce, agur a cuanta do éur cún c'flice i gceasait cún taiphe muinntir na hÉireann.

B'eo ré de dualgair ari an Saorrtat gac níodh i'f gád do deunamh cún ari noéantúra o'aircheasaint i'f do neartuigeadh agur peucáint éuise go raotchróscáfar iad do réir "comhar oibre" ari an gcumha i'f feárrí 'r i'f oibreamhnaidh 'r i'f mo roghaird i dtairbhé do éad. Cuirfar feadámannachas ó Éirinn go cionta éap leap o'fóinn ceannuimhreacht agur tráchtáil do éur cún cinn iorú Éire agur na tionsca ñu, a roghaird i leap don tír seo agur doirnna tionsca eile. Nuair a t'abhairfaidh an Saorrtat fá dháctáil an náiriúin, iorú oíolurideacht agur ceannuimhreacht, do pháradh, b'eo ré de dualgair ari an Saorrtat gan diaidh ná earrfai eile go bhfuil gád leod do leisint éap leap ó Éirinn go mbeo a leóriúdócamh fácta ag muinntir na hÉireann, agur a ráit i dtairisce aca i gcoíris an ama le teast.

B'eo ré de c'úram ari Ríagaltar an Náiriúin, Leip, a iarrfaidh ari Ríagaltaraidh tionsca eile cabhrusgád agur comh-oibrusgád ari comh-céim leod cún t'Uisce i dtaladh gnáth-riaoisair agur gnáth-oibre an pobail do ceapadh a chuirfí feabhar móri ari an gceártusgád raoisair i'f raotair a bionn le rásair ag lucht oibre.

An ceann comhairle: Iarrfaidh ari an Teastáta ó fáitce Stiabna an clár do leigseadh Óáinn i Sacréveul.

TOMÁS Ó CEALLAIGH, Seanóir Catáras, an Teastáta ó fáitce Stiabna:

DEMOCRATIC PROGRAMME.

We declare in the words of the Irish Republican Proclamation the right of the people of Ireland to the ownership of Ireland, and to the unfettered control of Irish destinies to be indefeasible, and in the language of our first President, Pádraig Mac Phiarais, we declare that the Nation's sovereignty extends not only to all the men and women of the Nation, but to all its material possessions, the Nation's soil and all its resources, all the wealth and all the wealth-producing processes within the Nation, and with him we reaffirm that all right to private property must be subordinated to the public right and welfare.

We declare that we desire our country to be ruled in accordance with the principles of Liberty, Equality, and Justice for all, which alone can secure permanence of Government in the willing adhesion of the people.

We affirm the duty of every man and woman to give allegiance and service to the Commonwealth, and declare it is the duty of the Nation to assure that every citizen shall have opportunity to spend his or her strength and faculties in the service of the people. In return for willing service, we, in the name of the Republic, declare the right of every citizen to an adequate share of the produce of the Nation's labour.

It shall be the first duty of the Government of the Republic to make provision for the physical, mental and spiritual well-being of the children, to secure that no child shall suffer hunger or cold from lack of food, clothing, or shelter, but that all shall be provided with the means and facilities requisite for their proper education and training as Citizens of a Free and Gaelic Ireland.

The Irish Republic fully realises the necessity of abolishing the present odious, degrading and foreign Poor Law System, substituting therefor a sympathetic native scheme for the care of the Nation's aged and infirm, who shall not be regarded as a burden, but rather entitled to the Nation's gratitude and consideration. Likewise it shall be the duty of the Republic to take such measures as will safeguard the health of the people and ensure the physical as well as the moral well-being of the Nation.

It shall be our duty to promote the development of the Nation's resources, to increase the productivity of its soil, to exploit its mineral deposits, peat bogs, and fisheries; its waterways and harbours, in the interests and for the benefit of the Irish people.

It shall be the duty of the Republic to adopt all measures necessary for the recreation and invigoration of our Industries, and to ensure their being developed on the most beneficial and progressive co-operative and industrial lines. With the adoption of an extensive Irish Consular Service, trade with foreign Nations shall be revived on terms of mutual advantage and goodwill, and while undertaking the organisation of the Nation's trade, import and export, it shall be the duty of the Republic to prevent the shipment from Ireland of food and other necessities until the wants of the Irish people are fully satisfied and the future provided for.

It shall also devolve upon the National Government to seek co-operation of the Governments of other countries in determining a standard of Social and Industrial Legislation with a view to a general and lasting improvement in the conditions under which the working classes live and labour.

AN CEANN COMAIRLE: Iarráim ar an oTeachta ó Cluain Tairb an méid rír do chorp i dtaitpeagair don Dáil.

RISTEASRO Ó MAOLCAÍDA (Cluain Tairb): A Cinn Comaire agus a luéit na Dála, deiminiúre an clár ro a tairisgrín díb agur iarráim oraith glacád leis go fonnúnar agur a bhris do chorp i bpríomh go beact i nbur ngníomharcáib agur i nbur noligcib. Tá ár dtír agur ár muinntir le fada féadóigeamh agur féidir leis an t-áit a dhéanamh. Táimíone inoim ag bhríreadh na gceangal agur ag cura na rmaicta ar neamhnuid, ach tá pian na gceangal agur na hannphracta uisce. Siad an obair agur an tráchtáil mórr-cuirpí na tíre. Inpna cuirpíb rír a chéideann fíil na tíre, an fíil rír a chugann beacta agur pláinte dá corr agur ríonád dá hanam. Táid fíad ran i leith na bhruíóide agur na bhríte agairt de bhrí na hannphracta. Nil an pié ceapáit fa bhrí agur dá bhrí ran tá atanna grántha ann annró agur annró ar corr na tíre, inpna catapacáib, inpna baileib, agur féin. Comártas Óuirne na hatanna ran an galair a phásaid i méid agur a chéanfáid, b'féríodh, ár dtír do mórú mara leisgheasáil é. Má tá uairinn ár dtír a maipeactaint agur beirt beo i dtéannnta i d'fhuairgait caitimhí i fhlann. Deiminiúre go epiunn agur go h-ealaontas. Tuisimír go epiunn fa ghnó ran cao ir ár dtír ann—an líne reo a binn mar éairbhreamh agur mar éairngeasaíct as an uile duine dá cláinn ó túr a thíos. Tuisimír gur ab i an tír reo, áluinn mar a thein Dia i, rathúin te roctas a muinntíre, seal le na ngáipe, aoiúinn le n-a meidíp, naomha le n-a gcheiríbeamh agur a ndeasg-máinn. Tuisimír gur ab i an muinntír reo agairn ag maipeactaint go

meáireas agus go riottóonta imearas an traiodhnuig a bhronn Dia uileas agus sá oibríú éin a gcoimseáil. Agus nuair a chuirfimíodh éin an oibríú gan do phróiseas agus do phágáil, deimíodh é ar fhlíse a chorrfraid éinne de lucht mionrásair agus foinsa ari teacht ag suíod an traiodhnuig doibh féin agus ag bhectanú na nuaointe.

Ní féidir le náisiún beit raoir an fáid agus tá an chuid i luighe dá muincí san raoipre. Ní féidir le náisiún beit beo agus 'na bheataid an fáid agus a dhíultuiseáil d'aon chuid deir na daoinne a gclion ceapta féin den maoim agus den traiodhphear a bhronn Dia oírainn go léir éin rinn a théannamh deo, agus éin na bheataid buanáin ionainn. Dá bhús rinn iarrfaim oírat glacadh leis an rún reo. Cuirimíodh i bheithim i nár peastaithe é, agus biontú curimíodh agam i n-dí i ngníomhaíochtaibh i gcomhnuithe ari na daoinne gur cùram dhuinn iad do cheasair agus do eorpaínt.

CONCUÍD AR Ó COILÉAMH. An Teachta ó Iarlaí Luimnísh: Do léigeadh an cláir faoi dhá teangeal agus dá bhuis rinn i fbeag duine annro ná tuigeanann an phéas. Is mór an t-áchar d'athra eisip leis an dtairisgrín. Baodh maité liom a chur ari a rúilib do lucht na Dála cad é a nuaalgair i dtaoibh an cláir reo. Do curpeadh of buí gcomháit inioin mórlán níos mó, agus is é buí nuaalgair an círrfa do leanúnaithe go dtí. Agus budois maité liom a chur ina luighe ari mhuinntir na tíre gur cónar doibh cabhrúasach go dtian is go dtí, ionannas go mbeadh ari a gcumars é chur i ngníomh mar ba ceapta.

AN CEANN COMHAIRLE: Do chualabair go léir an méar rinn. An toil lib glacadh leis an dtairisgrín? [“Is toil”] Tá glacaisde leis d'aonshu.

9. GNÁTH-RIAISLA NA DÁLA.

AN CEANN COMHAIRLE: Ni baerfaí le gnáthriaisla na Dála inioin, aict roghnófar iad an chéad lá eile.

10. CUR AR ATLÓ.

AN CEANN COMHAIRLE: Táimíodh éamh na hoibre do chur ari atló go dtí leathnáir tar éis a thír amáireas, aict beirteachtais go dtí leathnáir tar éis a thír amáireas, aict beirteachtais go dtí leathnáir tar éis a thír amáireas.

eoibh mac nÉill (ón Ollpcoit Náiriúnta, iñ ó Chataip Óriphé Colmcille):—Cuirimre leir an t-ctairisgrint rím. [Ó gclácaó leir t'aonghút.]

O'eiinis An Táin ar an t-ctionól ar a 5.20 iarr nóin.

CORRIGENDA.

San Rolla i n-ionad

“Mícheál Ó Coileáin i Láthair” ba cheart
“Mícheál Ó Coileáin ar Láthair.”

Agnar i n-ionad

“Énri Ó Údóirín i Láthair” ba cheart
“Énri Ó Údóirín ar Láthair”

Amhrán na bhFiann

Sinne Fianna Fáil, atá faoi gheall ag Éirinn,
Buón dár slua thar toinn do ráinig chugainn,
Faoi mhóid bheith saor,
Seantír ár sinsear feasta,
Ní fhágfar faoin tíorán ná faoin tráill.
Anocht a théam sa bhearna bhaoil,
Le gean ar Ghaeil, chun básí nó saoil,
Le gunna-scréach faoi lámhach na bpiléar,
Seo libh canaig' amhrán na bhFiann.

The Soldier's Song

Soldiers are we, whose lives are pledged to Ireland,
Some have come from a land beyond the wave,
Sworn to be free, no more our ancient sireland,
Shall shelter the despot or the slave.

Tonight we man the 'bearna bhaoil',
In Erin's cause, come woe or weal,
'Mid cannons' roar and rifles' peal,
We'll chant a soldier's song.

